

Fredag den 6. december 2024 (D)

1

32. møde

Fredag den 6. december 2024 kl. 9.00

Dagsorden

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 106:

Forslag til lov om uafhængige udbydere af erklæringsydelse vedrørende bæredygtighedsrapportering.

Af erhvervsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 20.11.2024).

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmark som grønt foregangsland.

Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.

(Fremsættelse 01.11.2024).

Formanden (Søren Gade):

Mødet er åbnet.

Det første punkt på dagsordenen er:

1) 1. behandling af lovforslag nr. L 106:

Forslag til lov om uafhængige udbydere af erklæringsydelse vedrørende bæredygtighedsrapportering.

Af erhvervsministeren (Morten Bødskov).

(Fremsættelse 20.11.2024).

Forhandling

Formanden (Søren Gade):

Forhandlingen er åbnet. Den første ordfører, jeg byder velkommen til, er fru Anne Paulin, Socialdemokratiet. Værsgø.

(Ordfører)

Anne Paulin (S):

Tak for det, formand. I maj måned vedtog Folketinget en ny lov om virksomheders bæredygtighedsrapportering som følge af EU's CSR-direktiv. Med L 106, som vi skal behandle i salen her i dag, følges der op på spørgsmålet om, hvem der skal have mulighed for at lave erklæringerne til de mange nye bæredygtighedsrapporter, som

der vil komme som følge af det nye krav. Med lovforslaget her foreslår regeringen i overensstemmelse med mulighederne i direktivet at åbne markedet for, at det ikke kun er godkendte revisorer, som kan afgive erklæringer om bæredygtighedsrapporter, men at det også skal være muligt for uafhængige udbydere at byde ind på opgaven.

I Socialdemokratiet finder vi den her tilgang fornuftig og finder grundlæggende, at det er sundt, at der kommer en konkurrence på det voksende marked, som der er for de her erklæringer om bæredygtighedsrapporter. Selv om det er vigtigt af hensyn til den grønne omstilling og sociale forhold, at der nu kommer større krav til virksomheders bæredygtighedsrapportering, så kommer det også med en betragtelig økonomisk og administrativ pris for danske virksomheder at skulle leve op til de nye krav. Jeg ved, at regeringen og erhvervsministeren er meget optaget af at nedbringe de administrative byrder for virksomhederne, og med lovforslaget her bidrager man til, at der kommer en vis volumen på markedet for erklæringsudbydere i forbindelse med bæredygtighedsrapportering, som kan være med til at sikre, at der også kommer en sund konkurrence på priserne for de her erklæringer. Når markedet åbnes op, er det selvfølgelig vigtigt, at der er styr på kravene til de nye markedsaktører, og derfor er det også godt, at der med lovforslaget stilles krav til uafhængige erklæringsudbydere, som svarer til dem, der stilles til revisorerne.

Socialdemokratiet støtter lovforslaget. Tak for ordet.

Kl. 08:59

Kl. 09:02

Formanden (Søren Gade):

Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Anne Paulin fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til fru Louise Elholm fra Venstre.

Kl. 09:02

(Ordfører)

Louise Elholm (V):

Tak for ordet. Jeg er i det store hele enig med Socialdemokraternes ordfører. Bæredygtighedsrapportering er en måde, hvorpå vi prøver at skabe mere gennemsigtighed i, hvor grønne de forskellige produktioner er, og det er i og for sig et meget prisværdigt ønske. Det er bare blevet frygtelig bureaukratisk. En måde, hvorpå vi trods alt gør det lettere for virksomhederne at håndtere de byrder her, er ved at give noget mere fri konkurrence, i forhold til hvem det er, der skal hjælpe med den her bæredygtighedsrapportering. Derfor hilser vi den her konkurrence velkommen. Det giver også mulighed for, at der er flere, der kan byde ind på det, så der ikke opstår kapacitetsudfordringer.

Så vi synes, det er rigtig positivt. Selvfølgelig skal vi være opmærksomme på, at der er en høj kvalitet i bæredygtighedsrapporteringen, men det mener vi sagtens at vi kan leve op til, selv om vi forbedrer konkurrencen på området. Så Venstre støtter forslaget om mere konkurrence for rapportører.

Kl. 09:00

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger. Så vi siger tak til fru Louise Elholm fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 09:03

så vil jeg gentage, at formålet med det her forslag jo er en fremtids-sikring af vores virksomheder og vores livsgrundlag.

Formålet er at styrke et mere bæredygtigt erhvervsliv i Europa, både i forhold til den grønne dagsorden og den sociale og den økonomiske bundlinje. Vi skal arbejde strategisk med vores virksomheder, så lad os skabe nogle gode rammer, så deres klima-, natur- og miljøaftryk nedbringes til et bæredygtigt niveau til gavn for os alle. Vores virksomheder skal sikre, at de har ordentlige arbejdsforhold for de ansatte og underleverandørerne, og vi skal arbejde med, at europæiske virksomheder har en ansvarlig virksomhedsadfærd med en god forretningsledelse og en ansvarlig skattepraksis, og at de er fri for korruption. Det er ikke alle virksomheder, som er lige gode til det her, og der er så sandelig også masser af virksomheder, som kan forbedre sig. Men hvad der er mere vigtigt end det, er, at vi faktisk har virksomheder, som går forrest, og det er jo dem, vi gerne vil investere i, og det er sådan set også det, bæredygtighedsdirektivet gør. Bæredygtighedsdirektivet stiller krav til, at virksomhederne rapporterer, at de skal kigge deres virksomhed igennem og se på, hvor de har et særligt ansvar, og hvor de kan gøre det bedre, og hvor de så også leverer på det.

Kl. 09:03

(Ordfører)

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det, formand. Jeg har fået lov at være standin i dag, og jeg har også fået en fin tale med. Det meste er jo gået igennem, og lad os være de første, der lige finder håret i suppen.

Når man hører, at ordførere heroppe på talerstolen siger, at vi skal lave et større marked for folk, der kan udbyde en ydelse til mennesker, der har fået mere bureaukrati fra staten, så kan man jo vælge at sige, at sikke dygtige vi har været, nu får vi mere konkurrence, sådan at det ikke kun er ganske få, der kan klare at hjælpe virksomhedsejere med det ekstra bureaukrati, eller man kunne have haft tænkehatten på fra starten og spurgt, om vi måske lige er ved at indføre en lillebitte smule for meget bureaukrati.

Der er jeg klar over, at spidskompetencen i den her regering ikke er at sørge for, at de danske virksomheder har mindst muligt at døje med i forhold til den grønne omstilling, nej, det skal være mest muligt, og der er skraldespanden i indkørslen bare blevet ført ind på virksomhedernes bord. Vi skal alle sammen tvinges til og opdrages i, at alting skal ses i forhold til et grønt perspektiv, selv om vi måske har virksomheder, der rent faktisk er grønne. De gør alt det grønne, og de tænker faktisk selv, men det er ikke noget, regeringen mener at de danske virksomhedsejere eller de danske borgere gør, så derfor har vi jo så lavet en implementering af en lov.

Så hvis man skal se positivt på det, kan man jo sige, at vi, når vi nu har sagt ja til bæredygtighedsdirektivet, som skaber en masse bureaukrati, så selvfølgelig også skal skaffe et marked, sådan at vi ikke lænser kassen fuldstændig, og set i det perspektiv giver det her lovforslag mening, men set i sådan et helt logisk nordjysk perspektiv giver det ikke mening. For det giver ikke mening, at vi gør det her, og bæredygtighedsdirektivet i sig selv er endnu et udtryk for en kæmpe misforståelse af, hvor meget bureaukrati de middelstore danske virksomheder i forvejen har.

I Danmarksdemokraterne har vi jo været udprægede modstandere af, at danske virksomheder skal døges til i mere bureaukrati. Så det kan ikke komme som den helt store overraskelse for nogen i Folketingssalen, at Danmarksdemokraterne naturligvis ikke kommer til at støtte et forslag, der i bedste fald er sådan et plaster på såret over, at man godt ved, at man nu har lagt så meget bureaukrati på danskerne og virksomhederne, at der simpelt hen ikke er nok, der kan hjælpe dem med at få det løst, så der nu skal være endnu flere på kontorerne til at hjælpe med at udfylde djøf-skemaer, så vi bliver rigtige glade herinde i Folketingssalen. Danmarksdemokraterne stemmer nej til forslaget.

Kl. 09:05

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, og vi siger tak til hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne. Jeg byder nu velkommen til fru Marianne Bigum fra Socialistisk Folkeparti.

Kl. 09:06

(Ordfører)

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Vi behandler i dag nok et lovforslag i forhold til implementeringen af det meget spændende og det meget vigtige bæredygtighedsdirektiv, og ligesom jeg også sagde, da vi diskuterede selve forslaget om, hvorfor det er vigtigt med et bæredygtighedsdirektiv,

Når det er vigtigt, at virksomhederne begynder at rapportere ensartet i forhold til det her, så er det jo, fordi vi samtidig stiller krav til, at man med de finansielle strømme i Europa skal begynde at investere i netop de her virksomheder, som tager den grønne omstilling og bæredygtighedsdagsordenen på sig. Så vi er i gang med et kæmpe maskinrum, hvor vi siger til virksomhederne, at vi tager et politisk lederskab for, at det er den vej, vi skal gå, i forhold til at sikre en bæredygtig fremtid. Det er det, som den store finansielle sektor skal investere i, og derfor er det så også vigtigt, at vi laver bæredygtighedserklæringer, som man kan regne med, sådan at man er sikker på, at de her store pengesummer rent faktisk går de rigtige steder hen. Derfor er det også utrolig vigtigt, at vi har en ensartet vurdering, og at vi har erklæringer vedrørende bæredygtighedsrapporteringerne, som vi kan regne med. Der har været bekymringer fra sektoren, i forhold til om det her lovforslag leverer på det, og jeg vil sige, at jeg synes, at ministeriet har svaret rigtig godt på de bekymringer, der har været. Der har været et par efterfølgende spørgsmål og henvendelser fra branchen, og jeg kan også se det i høringssvarene fra Danmarks Naturfredningsforening og fra Danske Revisorer. Dem synes jeg selvfølgelig vi skal følge op på, men alt i alt synes jeg faktisk, at vi er landet et rigtig, rigtig godt sted, og hvor ministeren har svaret rigtig godt på de her ting.

Så i SF er vi positive, og vi støtter også op om, at andre end godkendte revisorer, altså de såkaldte uafhængige erklæringsudbydere, med den samme standard kan gå ind og vurdere, om virksomhederne faktisk laver det, de skal i forhold til bæredygtighed. Der vil jeg jo bare sige, at man godt med rigtig mange andre uddannelser kan det gøre her, og at vi er enige om, at de skal have de samme kurser og de samme standarder for at kunne gøre det rigtigt. Men der er jo andre brancher, som kan vurdere bæredygtighed, herunder min egen branche, ingeniørerne, og når vi snakker om social bæredygtighed, er der jo også andre faggrupper, som så kan komme ind og i bedre grad sige, om vi leverer på det. Så SF støtter det her forslag. Vi kommer til at følge op på nogle af de bekymringer, der har været, men alt i alt synes vi, det ligger helt rigtigt, og vi er enige med regeringen i det her.

Kl. 09:09

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 09:10

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg er nok ikke sådan overrasket over, at SF støtter lovforslaget. Det kan jeg sagtens forstå, men jeg kender jo ordføreren fra SF som en meget fornuftig ordfører, og er der ikke sådan lidt et skisma i, at vi bliver nødt til at lave et lovforslag nu, hvor vi åbner op for, at endnu flere kan få lov til at kontrollere de byrder, staten har lagt på virksomhederne? Altså, det er jo det, vi gør. For problemstillingen her er, at nu har vi lagt så mange byrder på, at så er der simpelt hen for få revisorer, og så stiger prisen. Så nu skal der være andre, der muligvis kan lave det samme – dem kan man sikkert finde – og det er, fordi vi simpelt hen har pålagt så mange byrder, at vi nu skal lave et endnu større marked for det, hvor man tidligere som virksomhed skulle bruge en revisor til at gennemgå, at det, du afleverede til staten, var godt nok. Kan selv en ordfører fra SF ikke se, at vi muligvis – og det kan godt kan være, at det ikke er på det her område, men så på andre områder – skal se hinanden i øjnene og sige: Vi har fået rigtig meget bureaukrati, og det kan være, vi også kan fjerne noget af det nogle steder?

Kl. 09:11

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.**Marianne Bigum (SF):**

Lige præcis her mener jeg ikke, at der er et problem i forhold til bureaukrati. Det her lovforslag åbner op for, at nogle andre kan være med og nogle gange ovenikøbet billigere, men også for, at vi kan få nogle andre faggrupper ind, som i højere grad kan sørge for, at virksomhederne får noget, de kan bruge.

I forhold til bureaukrati, vil jeg sige, som jeg sagde, da vi behandlede det første lovforslag, at jeg går meget op i, at vi skal hjælpe virksomhederne, for det her kommer til at være en stor opgave for dem. Den måde, man kan hjælpe virksomhederne på, er ved at have en god vejledning i Erhvervsstyrelsen og sørge for kurser til virksomhederne og sørge for erfaringsudveksling. Det tager jeg meget alvorligt, og det mener jeg stadig væk, og jeg har også ad flere omgange opfordret ministeren til at hjælpe virksomhederne med den her opgave, så vi får løst den. Men det ændrer ikke ved, at jeg synes, vi skal lave opgaven, for jeg synes, den er vigtig for vores fremtid, også for virksomhedernes konkurrenceevne fremover.

Kl. 09:11

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 09:11

Kim Edberg Andersen (DD):

Jeg var godt klar over, at ordføreren er sådan lidt vild med bæredygtighed og det her uffe elbækske grønne regnskab. Det er superfint, så den del vil jeg slet ikke gå ind i; det er meget mere noget med ideologi. Men jeg hører så også, at selv en SF'er nu godt kan se, at grænsen er ved at være nået, og det tager jeg positivt ned. Jeg formoder så også, at SF på andre områder, hvor det måske ikke handler om, at man skal tælle, hvor mange træer en virksomhed fælder i løbet af et år, så finder ud af at lave færre byrder for erhvervslivet, sådan at alle kan være med. Min erfaring som en, der har været i erhvervslivet, er, at vi har ret godt styr på det. Vi har altså ikke tid til at ringe til en styrelse, for der får man ikke altid den hjælp, man forventer at få fra staten.

Kl. 09:12

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:12

Marianne Bigum (SF):

Jeg tager det meget alvorligt, at vi skal hjælpe virksomhederne, og det gør SF også. Det er også derfor, vi har deltaget i den her arbejdsgruppe, hvor vi kiggede seriøst ind i, hvordan man kan reducere de administrative byrder. Det er ikke SF's politik, at vi skal have unødvendige administrative byrder, men vi skal også fremad, og så skal vi hjælpe virksomhederne med den her omstilling, som er nødvendig. Jeg har også selv erfaring fra erhvervslivet, og jeg vil sige: Man kan godt hjælpe erhvervslivet på en rigtig god måde, selv om man er ingeniør; man bliver ikke *altid* lang i spytet.

Kl. 09:13

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance.

Kl. 09:13

(Ordfører)**Pernille Vermund (LA):**

Tak. I foråret vedtog regeringen sammen med en række røde partier den lov, der implementerer EU's direktiv om virksomheders bæredygtighedsrapportering i dansk lovgivning. Et makværk af et lovforslag, som en samlet borgerlig opposition stemte imod; et lovforslag, der pålægger de virksomheder, som er omfattet af direktivet, store administrative byrder, høje omstillingsomkostninger og enorme løbende omkostninger. Konkret vurderede Erhvervsstyrelsen dengang, at lovforslaget ville medføre løbende omkostninger for 7,5 mia. kr. årligt, og at omstillingsomkostningerne alene ville beløbe sig til 10,8 mia. kr.

Det er voldsomme beløb, som afspejler det djøfferi og de store byrder, EU-direktivet medfører for vores erhvervsliv. I en tid, hvor europæisk økonomi sækker bagud, og hvor danske virksomheder oplever regeltyranniet som en af de største væksthæmmere, bør vi slå bremsen i, når nye byrder kommer væltende imod os. Det er det eneste ansvarlige at gøre, hvis ikke vi ønsker, at Danmark og resten af Europa skal ende som et frilandsmuseum over, hvad vi i Vesten kunne engang. Derfor stemte Liberal Alliance i foråret imod.

Forslaget, som vi nu behandler i dag, er en forlængelse af det vedtagne lovforslag om virksomheders bæredygtighedsrapportering. Formålet er at give mulighed for, at andre end godkendte revisorer skal kunne afgive erklæringer om virksomheders bæredygtighedsrapportering. I Liberal Alliance er vi glade for konkurrence, og når nu loven om virksomheders bæredygtighedsrapportering er vedtaget, er vi som udgangspunkt også positive over for en brancheneutral tilgang til, hvem der skal kunne erklære sig på bæredygtighedsrapporterne. Men – og der er et men her – som det er blevet nævnt af bl.a. ordføreren fra Danmarksdemokraterne, så er det her jo et meget lille plaster, nærmest et disneyplaster, på et blødende kødsår. Man har lagt en *enorm* byrde på danske virksomheder – en masse djøfferi – og nu kan vi stå her og være selvgode og sige: Se, nu indfører vi lidt konkurrence, og så gør vi det hele så meget bedre.

Det er vi ikke enige i i Liberal Alliance, og vi føler os langt fra betrygget i, at udpegningen af de uafhængige erklæringsudbydere, der skal udføre arbejdet, vil ske med afsæt i tilstrækkelig gode kvalifikationer til, at der kan være tillid til og tryghed om systemet. Og da reglerne om bæredygtighedsrapportering i forvejen er ekstremt komplicerede for virksomhederne og skal presses igennem på meget kort tid, frygter vi, at nærværende lovforslag vil gøre situationen

endnu værre for virksomhederne, selv om formålet jo åbenlyst er det modsatte. Tak for ordet.

Kl. 09:16

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:16

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Og tak til ordføreren. Ordføreren siger, at det var en samlet borgerlig opposition, som stemte imod. Det var jeg faktisk ikke klar over. Jeg lagde godt mærke til, at der var flere, og det synes jeg egentlig er ærgerligt, for jeg ser jo ikke bare det her som papirusseri. Det er jo en investering i erhvervslivet. EU kommer med krav, der siger, at man skal leve op til bæredygtighedsdagsordenen for at kunne få adgang til penge, og hvis ikke man ligesom er med på at implementere det her, får man ikke det ud af det, man kunne. Altså, det er jo en fordel for danske virksomheder, når de så også kan levere på de her erklæringer, sådan at de kan tiltrække de nødvendige investeringer i erhvervslivet.

Så ja, når man tæller det op, ser det ud, som om det er mange penge, men det er en investering, og man får dem jo igen. Det er jo ligesom det, der er hele idéen. Når virksomheden kan blive bedre til at bruge energi og ressourcer og bruge mindre af det, er de mindre afhængige af regimer. De kan være meget mere effektive i deres forretningsdrivelse, og det er jo det, der er fremtidens virksomheder. Kan ordføreren se potentialet?

Kl. 09:17

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:17

Pernille Vermund (LA):

I Liberal Alliance kan vi godt se potentialet i den grønne omstilling, og vi kan se et potentiale i, at der er rigtig mange danske virksomheder, som jo helt af sig selv, fordi der er en efterspørgsel efter det, udvikler sig i en retning, hvor man forbruger færre ressourcer, mindre energi osv.

Men det her er jo åbenlyst en gang djøfferi, og jeg bliver nødt til at sige, som jeg har sagt det mange gange før, når vi diskuterer erhvervspolitik, at det jo er sådan, at man i de store virksomheder nok skal klare sig. Der har man råd til at ansætte jurister, økonomer osv. Jeg er med på, at det indtil videre kun handler om de allerstørste, men selv blandt de allerstørste er der jo også forskel i økonomien. De store skal nok klare sig, men de mindre er dem, det går hårdest ud over.

Så selv om det kun er de helt store, vi taler om her, vil der selv blandt dem jo være et udskilningsløb, hvor dem, der er mest sårbare, hvis man kan sige det sådan, og som måske tilmed er dem, der investerer mest grønt, er dem, der bliver hårdest ramt, fordi de ikke har råd til jurister, økonomer og revisorer, og hvad vi ellers skal have af uafhængige erklæringskonsulenter, hvis man kan kalde dem det.

Kl. 09:18

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 09:18

Marianne Bigum (SF):

Tak. Men selv de små virksomheder har jo brug for at tiltrække kapital og komme med på den grønne dagsorden, hvor vi jo bare skal komme til at se, at de virksomheder, der kommer til at klare sig, er de virksomheder, der kan klare sig med færrest mulige ressourcer og

mindst muligt energiforbrug. Så det er jo også en investering i de små virksomheder at gøre det her.

Nu siger ordføreren, at det kommer helt af sig selv. Jeg er fuldstændig enig i, at vi har et boomende erhvervsliv, som i høj grad har taget bæredygtighedsdagsordenen til sig, men det er ikke alle virksomhederne, og hvis ikke man stiller krav til det her, og hvis man siger, at det kommer af sig selv, så risikerer man også en skævvridning, hvor de kommer til at skulle konkurrere på ulige konkurrencevilkår i forhold til de virksomheder, som ikke tager dagsordenen på sig. Kan ordføreren se det?

Kl. 09:19

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:19

Pernille Vermund (LA):

Indimellem diskuterer vi erhvervspolitik her i Folketingssalen, som om Europa og EU var sådan en lille, lukket, egen verden. Altså, vi har lige fået en Draghirapport, som slår fast med syvtommersøm, at vi er *så* langt bagud i forhold til resten af verden, fordi vi dynger vores erhvervsliv til med regler og bureaukrati.

Resten af verden er fløjtende ligeglade med det her. Det er danske virksomheder gudskelov ikke, men hvis vi vil gøre dem en tjeneste, skal vi lempe byrder og regler; vi skal ikke påføre dem flere. Hvis man havde gjort sig den umage, da man indførte det her, at implementere ordentligt og med minimale byrder, og hvis man havde gjort sig den umage tilsvarende at lempe byrder og regler andre steder, så kunne vi i Liberal Alliance have været positive, men vi er ikke positive over for det makværk, der ligger her.

Kl. 09:19

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Pernille Vermund fra Liberal Alliance. Jeg byder nu velkommen til fru Charlotte Bagge Hansen fra Moderaterne.

Kl. 09:20

(Ordfører)

Charlotte Bagge Hansen (M):

Tak for ordet, hr. formand. Det er jo fantastisk at få ordet efter Liberal Alliance og Danmarksdemokraterne. Her er der jo tale om et EU-direktiv, og det skal da ikke være nogen hemmelighed, at vi i Moderaterne da også synes, at det er en ordentlig moppedreng, virksomhederne skal udsættes for her. Men det er sådan, det er, desværre.

Det, jeg savner lidt fra mine gode og dygtige kollegaer fra både Danmarksdemokraterne og Liberal Alliance, er, at man prøver at komme med nogle løsninger. De står og fortæller om, hvor forfærdeligt det her er. Og ja, det er mega træls. Jeg er fuldstændig enig, men jeg savner, at man prøver at komme med nogle løsninger til, hvordan vi kan navigere i det her, for det er uundgåeligt. Det er uundgåeligt, og det er her. Fru Pernille Vermund, vi kommer ikke uden om det her. Vi skal have fundet ud af, hvordan vi får det her implementeret i Danmark på den bedst mulige måde, så det skaber mindst bøv l for virksomhederne.

Det, der er i det, er også, at man kan se, hvordan man kan navigere i det, og hvordan man kan gøre det bedre. Det, der jo er her i Danmark – og der vil jeg gerne give Danmarksdemokraterne ret – er, at virksomhederne tænker grønt. De har gjort det længe; de har omstillet sig længe, fordi de ved, at det er nødvendigt. Det kan vi i Danmark, og derfor skal vi selvfølgelig vende det om til en konkurrencefordel. Det er det jo allerede nu, og det ved alle danske virksomheder godt, for de ved godt, at når de skal udvide, skal de skabe noget mere kapital, og de ved godt, at bankerne kigger på

en bæredygtighedsrapportering, før de valuerer dem og finder ud af, hvor mange penge de vil låne dem. Så det er vi hamrende dygtige til herhjemme. Det ændrer ikke på, at jeg er fuldstændig enig med jer i, at det her har taget overhånd. Det har taget overhånd.

Vi skal desværre navigere i det, men vi skal finde løsningerne. Og dem ser jeg jo gerne at vi finder sammen, for på økonomisk politik og erhvervs politik ligner vi jo hinanden ret meget. I forhold til det her er der jo tale om konkurrence og konkurrenceudsættelse, og er der noget, jeg kan lide, er det det. For jeg ved, at alle gør sig mere umage. Samtidig med at de gør sig mere umage, har priserne det også med at falde lidt. Og det er rigtig godt for de danske virksomheder, nu de skal tappe ind i det her uundgåelige direktiv, der er.

Så jeg vælger at glædes over, at vi i Danmark er langt foran mange af vores kollegaer i Europa. Så vi står godt. Og så skal vi jo sørge for, at vi hver især påvirker vores EU-politikere dernede, så de får sat en kæp i hjulet på alle de her mastodonter af direktiver, der kommer, for det er vi fuldstændig enige i.

Så skal jeg hilse fra DF og sige, at de også tilslutter sig det her. De betegner sig selv som blå, så det kan ikke være alle blå, der har stemt nej til det i første omgang. Så Moderaterne stemmer for, for det kan ikke være anderledes.

Kl. 09:23

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er en enkelt kort bemærkning. Hr. Kim Edberg Andersen fra Danmarksdemokraterne, værsgo.

Kl. 09:23

Kim Edberg Andersen (DD):

Det er jo altid en fornøjelse at have en nordjysk moderat på talerstolen, især fordi den her nordjyske moderat er rigtig god til at gøre det, at når man skal spare, så bliver man ekstra nordjysk, og så kan man ligefrem høre Vadum i ordføreren. Det skjuler bare ikke, at det ikke rigtig giver mening, hvad ordføreren siger. For det er dejligt med konkurrenceudsættelse, og man må forstå på Moderaterne, at vi faktisk sparer virksomhederne for nogle penge ved at gøre det billigere at betale for det ekstra bureaukrati. Det er det, ordføreren siger deroppe.

Jeg kan jo godt forstå dialekten, så jeg blev ikke sådan overrumplet af, at det var det, ordføreren sagde, for det er det, ordføreren siger. Så siger ordføreren også, at det er nødvendigt med det her bureaukrati fra EU, og at det skal vi gøre noget ved, men at vi skal sætte foden ned over for bureaukratiet fra EU.

Jeg bliver nødt til at sige, at det var en typisk moderat tale. Jeg er vild med ordføreren. Det ved ordføreren også godt. Men det her føles lidt på mig, som om ordføreren var sendt i byen for at sige noget, man skulle sige, og ikke noget, ordføreren måske følte i maven, og hvis det er noget, ordføreren føler i maven, så er det noget, man har fået en følelse af, efter at man er flyttet væk fra Nordjylland.

Kl. 09:24

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:24

Charlotte Bagge Hansen (M):

Nu er ordføreren jo en gammel kriger, og en gammel kriger kigger ind i scenarier og ser rent strategisk på det. Enten kan man stå og baske, lige så meget man vil, heroppe og komme med ukvemsord omkring det her bureaukrati, som er uundgåeligt, eller også kan man vælge at tage kampen op og arbejde og forebygge.

Vi er i Moderaterne ikke for mere bureaukrati, men vi er også realister. Nu er det her, og så skal vi få det bedste ud af det, og

derfor vælger jeg at vende det til en positiv konkurrencesituation for Danmark.

Kl. 09:25

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 09:25

Kim Edberg Andersen (DD):

Igen må jeg sige, at det er sådan en moderat måde at lave en tale på. Jeg er en gammel kriger, og derfor vælger jeg at lægge mig ned og give op, men jeg tager kampen op. Det er det, ordføreren siger, og så siger man igen noget, som simpelt hen er faktisk forkert. Det bliver ikke billigere. Det her bliver uden tvivl faktisk dyrere for alle virksomheder. For det er en implementering af mere bureaukrati, og den eneste grund til, at vi åbner konkurrencen for det, er, at vi i forvejen er løbet tør for djøfere, der skulle sørge for informationen ind til Folketinget, djøferiet, Slotsholmen og dem i EU. Dem har vi simpelt hen ikke nok af nu, så priserne stiger, og nu bliver vi så nødt til at åbne markedet.

Så ja, det bliver da konkurrenceudsat, men det er simpelt hen, fordi vi er løbet tør for folk, der i forvejen havde evnerne til at finde ud af, hvad regeringen mente – en regering, som Moderaterne er del af. Det bliver ikke billigere at give folk en regning, der er lidt mindre end den regning, man havde pålagt dem. Det er stadig væk dyrere.

Kl. 09:26

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:26

Charlotte Bagge Hansen (M):

Jeg beundrer Danmarksdemokraternes ordførers evne til simpelt hen at tviste de ting, som jeg siger. Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt, at det ikke bliver dyrere. Det bliver meget dyrere for de danske virksomheder at indføre det her. Det her lovforslag går på, at der kommer konkurrenceudsættelse, så der er mulighed for, at det bliver billigere for dem at gøre noget, som er uundgåeligt. Dermed har jeg også sagt, at jeg vælger at kigge ind i de muligheder, der er i de begrænsninger, vi har fået, og det er ved at udnytte den konkurrencefordel, vi har i Danmark, fordi vi er så dygtige til at levere på det her område.

Kl. 09:26

Formanden (Søren Gade):

Fru Pernille Vermund, Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 09:26

Pernille Vermund (LA):

Tak. Det er jo en besynderlig logik, altså sådan lidt som at man, hvis staten brækker ens ben, skal sige tak, når man får leveret en krykke. Det er jo det, regeringen gør. Regeringen har sammen med røde partier indført et lovforslag i foråret, som altså ifølge Erhvervsstyrelsen selv vil medføre løbende omkostninger for de virksomheder, der er omfattet af direktivet, på 7,5 mia. kr. – 7,5 mia. kr. i løbende omkostninger hvert år. Ud over det er der de her omstillingsomkostninger på 10,8 mia. kr.

Så står man her og siger: Ja, men med alle de regler, man nu lægger ned over virksomhederne, så bliver det lidt billigere, når de skal have lavet erklæringer af, at de har gjort det rigtigt. Hvad med i første omgang at lade være med at lægge så store byrder ned over virksomhederne – ville det ikke være smartere? Hvis ikke man er villig til det, kunne man så ikke som minimum give virksomhederne lidt mere tid, så man ikke skal haste det her igennem og virksomhe-

derne ikke med relativt kort varsel skal lave regnskaber, som altså skal opfylde et ret kompliceret system?

Kl. 09:27

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Charlotte Bagge Hansen (M):

Jeg er rigtig, rigtig glad for, at fru Pernille Vermund lister alle de her tal op for mig. Dem kender jeg også godt. Det, jeg tit savner ved fru Pernille Vermund, er jo, at hun leverer nogle løsningsforslag i stedet for altid bare at stå og tale dunder. Men lad nu det ligge; det kan være, det kommer, nu vi jo skal til at samarbejde noget mere.

Ja, det er da utrolig mange byrder, vi lægger ned over vores virksomheder. Mit allerallerstørste ønske, som også er noget, jeg håber vi tager med i vores EU-formandskab, er, at de her afrapporteringer først træder i kraft på det tidspunkt, hvor alle lande i EU har implementeret det, for så tror jeg, vil kunne hjælpe vores virksomheder bedre på vej. Det jo ikke nogen hemmelighed, at Danmark jo tit og ofte er nogle dukse, når det kommer til at implementere de her direktiver – dog lige på nær vandrammedirektivet – og ordføreren ved jo lige så godt som mig, at det her kommer fra EU og der ikke er nogen vej udenom. Vi skal prøve i samarbejde med hinanden at bekæmpe alt det her bureaukrati frem for at bekæmpe hinanden.

Kl. 09:29

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 09:29

Pernille Vermund (LA):

Nu ved jeg ikke, om det var sådan en freudian slip, eller hvad det var, der kom fra ordføreren i forhold til, at vi nu skal til at samarbejde lidt mere. Jeg håber, at det, ordføreren tænker på, er, at Moderaterne, når der lige om lidt er et borgerligt flertal, er klar til at træde ind i det og også sikre en borgerlig statsminister.

Lad os gå tilbage til det konkrete her: Jo, vi har foreslået alternativer. Vi har konkret foreslået, at man lemper tilsvarende byrder andre steder, når man indfører ny lovgivning, som f.eks. kommer fra EU, og som vi ikke kan undslå os. Vi har foreslået en bindende bureaukratilov. Er Moderaterne med på det?

Kl. 09:29

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:29

Charlotte Bagge Hansen (M):

Moderaterne er simpelt hen med på, at vi begrænser bureaukratiet alt det, vi kan. Det skal ordføreren ikke være i tvivl om. I forhold til samarbejdet tænkte jeg nu på, at ordføreren for nylig er blevet erhvervsordfører, så det var lige det, jeg tænkte på. Der er lang tid endnu, før vi skal have et valg.

Kl. 09:30

Formanden (Søren Gade):
Fru Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:30

Marianne Bigum (SF):

Mange tak til ordføreren. I forhold til bæredygtighedsdagsordenen, som vi står med, er det politisk, man kan se, at hvis vores europæiske virksomheder skal klare sig i den fremtid, vi hastigt er på vej ind i, og som resten af verden i øvrigt også har forpligtet sig til gennem FN's verdensmål, skal virksomhederne skifte spor, de skal

optimere sig, og de skal have styr på at bruge så få ressourcer som muligt, og de skal være med til at have en sund arbejdskraft – det er vi også afhængige af i Europa. Det sidste punkt er den økonomiske bundlinje, og det er jo faktisk også det, man styrker med det her bæredygtighedsdirektiv, det er jo ikke kun det grønne.

Jeg hører ordføreren gå lidt til kamp mod bureaukratiet. Men jeg vil egentlig spørge: Det her er jo demokratiet, det europæiske demokrati, som arbejder for politisk at tage ansvar for en nødvendig forandring. Bureaukratiet, som ordføreren nævner, er det nødvendige, for at vi kan nå i mål med den her forandring. Det er jo ikke, fordi man sidder nede i EU bare og laver bureaukrati for at lave bureaukrati. Så jeg vil høre, om ordføreren er enig i, at der faktisk er mening bag det her direktiv.

Kl. 09:31

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:31

Charlotte Bagge Hansen (M):

Der er bestemt mening, men når man kigger ind i det, synes jeg også, at det er rigtig, rigtig tungt. Jeg synes godt, man kan blive dygtigere til at lave nogle lovgivninger, som er mindre tunge og mindre bureaukratiske, bruge lidt mere krudt på noget mere konsekvensanalyse, før man sender de her lovforslag, måske tage konsekvensanalyse i nogle flere etaper. Det mener jeg. Jeg er også fortrøstningsfuld i forhold til det her direktiv, for jeg ved, at de danske virksomheder er langt på det her. Men det handler jo om for mig, hvordan det er skruet sammen. Det skal jo ikke skrues sammen, så det bliver monsterbesværligt. Og det her er megatungt; jeg mener helt klart, at det kunne have været lavet mere tilgængeligt, og at vi så stadig væk opnåede de resultater, som fru Marianne Bigum siger. Jeg synes ikke, vi er dygtige nok til at lave lovforslagene enkle nok. Vi laver dem tit med alt for store konsekvenser for dem, der skal handle på det.

Kl. 09:32

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 09:32

Marianne Bigum (SF):

Jamen jeg underkender slet ikke den opgave, der ligger i det her nye lovforslag med virksomheder, der skal lære nye arbejdsgange. Vi kender det alle sammen. Vi har et eller andet nyt, vi skal til, og er i tvivl om, hvor man starter, og så er det ikke supernemt at omstille sig. Men hører jeg så, at ordføreren måske vil støtte ved det, som jeg har efterspurgt, nemlig at man netop hjælper virksomhederne med det, der er behov for, som er at afsætte midler til efter- og videreuddannelse, også til SMV'erne, til kurser og til vejledninger, sådan at det, Kommissionen kommer med, hurtigere kan komme ud og hjælpe virksomhederne?

Kl. 09:33

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 09:33

Charlotte Bagge Hansen (M):

Jeg tænker, at de redskaber, som man skal bruge, allerede er til stede. Om vi skal lave flere, ved jeg ikke. Jeg ved ikke, om det er nødvendigt. Jeg ved ikke, hvor stor efterspørgslen er fra virksomhederne, men det ved jeg ikke om ordføreren er klar over, så det kan jeg desværre ikke tage stilling til lige på stående fod.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger. Vi siger tak til fru Charlotte Bagge Hansen fra Moderaterne. Jeg byder nu velkommen til fru Helle Bonnesen fra Det Konservative Folkeparti.

Kl. 09:33

Der skal være tillid. Med den måde, som det her forslag er skruet sammen på, får man ikke tillid. Der er ikke tillid til de erklæringsafgivelser. Og noget, der er så vigtigt, skal der være tillid til. Så hellere blive ved noget, som er ordentligt, end at udvide det til noget, som der bliver sat spørgsmålstegn ved.

Kl. 09:36

Kl. 09:33

(Ordfører)

Helle Bonnesen (KF):

Tak. L 106 er lov om uafhængige erklæringsudbydere vedrørende bæredygtighedsrapportering. Og L 106 vækker jo nogle minder, som flere af ordførerne også har været inde på. Det vækker minder om L 107, som vi behandlede tidligere i år, og som Konservative dengang ikke støttede. Vi mente ikke, at lovforslaget var hensigtsmæssigt sammen, det var rasende dyrt, og det medførte byrder til erhvervslivet. Nu skal vi så behandle, hvorvidt vi vil lappe på noget, som vi fra Det Konservative Folkepartis side slet ikke ønskede. Jeg kan lige så godt afsløre nu, at vi heller ikke kommer til at stemme for i dag. Dels er det som sagt, fordi vi ikke støtter udgangspunktet, men først og fremmest handler det her jo nok mere om, hvad det er, vi skal videre med. Der er masser af høringer og interessenter, der fortæller os, at der er grundlæggende udfordringer med forslaget.

Hvis CSRD skal fungere, må der ikke opstå tvivl om kvaliteten. Nu sætter man så folk med andre uddannelser, hvor erklæringsafgivelser ikke er en naturlig del, til at kunne varetage opgaverne. Og den fremsatte overgangsordning vil sætte ild til usikkerheden om kvaliteten, for man vil åbne for, at man som erklæringsafgiver kan blive godkendt uden først at have bestået en eksamen, som i øvrigt ikke ligger på plads i øjeblikket. Det er vigtigt, at CSRD har en høj troværdighed, og det kræver en høj tillid til erklæringsafgiverne. Hvis den ikke er til stede, kan CSRD gå hen og miste den værdi, som man ellers gerne vil lægge op til den har. Hvis man endelig ville forsøge at skaffe flere folk, der kunne stå for erklæringsafgivelserne, kunne der være andre veje at gå, f.eks. ved at uddanne revisorer. Man kunne måske også prøve lige at afvente på EU-basis, for i skrivende stund er der ganske få lande, som er nået til det her punkt, og der er ingen erfaringer. Men det er en anden snak, som kan håndteres et andet sted. For nuværende vil jeg bare meddele, at Det Konservative Folkeparti ikke støtter forslaget.

Kl. 09:35

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig to korte bemærkninger. Først er det fru Charlotte Bagge Hansen fra Moderaterne. Værsgo.

Kl. 09:35

Charlotte Bagge Hansen (M):

Først vil jeg sige tak for talen, og så sidder jeg her undrer mig lidt, for jeg troede egentlig, De Konservative var et parti, der gik ind for fri konkurrence og måske havde tillid til, at dem, der udbyder nogle ydelser, har tingene på plads og ved, hvad det er, de prøver at sælge. Nu hører jeg ordføreren stå og sige, at det faktisk kun er revisorerne, der kan varetage den her opgave. Så jeg sidder faktisk og bliver lidt i tvivl om, hvor De Konservative er i forhold til erhvervs politik.

Kl. 09:36

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:36

Helle Bonnesen (KF):

Det var godt nok et stort spørgsmål og en kæmpe tvivl. Vi er meget, meget glade for erhvervslivet, skal jeg hilse og sige, og vi er glade for konkurrence. Men som fru Charlotte Bagge Hansen selv siger:

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 09:36

Charlotte Bagge Hansen (M):

Jamen så er jeg jo lidt nysgerrig på, om der er rigtig, rigtig mange virksomheder, der er underlagt den her bæredygtighedsrapportering, der har kontaktet lige præcis Det Konservative Folkeparti og har sagt: Vi er meget, meget nervøse for, at der er andre end revisorerne, der varetager den her interesse.

Kl. 09:37

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:37

Helle Bonnesen (KF):

Der har været henvendelser, ja, men det er jo faktisk heller ikke det, det handler om. Der er jo to ting, der skal balancere. Den ene er: Skal vi overhovedet have det? Nu er vi nået dertil, at vi er nødt til at have det. Skal vi så også begynde at lave noget dårligt noget, vi ikke vil have? Det er ligesom sådan en afledt effekt af noget, vi slet ikke ønsker.

Kl. 09:37

Formanden (Søren Gade):

Marianne Bigum, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 09:37

Marianne Bigum (SF):

Mange tak. Jeg er egentlig meget enig med ordføreren i, at der skal være sikkerhed omkring de her afgivelser, der bliver givet, og derfor skal det også gøres på et ensartet grundlag. Men jeg er ikke enig med Det Konservative Folkeparti i, at det kun er revisorerne, der kan gøre det her. Der er andre uddannelser og brancher, som også kan give det her. Det er simpelt hen også den faglige vurdering. En branche som f.eks. – og nu nævner jeg den igen – ingeniørerne, som har branchekendskab til en vis sektor, kender måske i bedre grad, hvordan man kan følge ressourceforbruget og energiforbruget og andre ting, end en revisor gør, som godt nok er i stand til at lave erklæringer, men som ikke har et specifikt fagligt kendskab til den branche, som der skal gives en erklæring om, så investorerne kan investere i den. Har ordføreren tænkt over, at der faktisk måske også kunne være andre brancher, som med det samme kursus eller den samme godkendelse kunne lave de her erklæringer?

Kl. 09:38

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 09:38

Helle Bonnesen (KF):

Ville det så ikke være fint at få den overgangsordning på plads først og vide, hvad det er, vi siger ja til? Vi siger lidt ja til det her forslag uden præcis at vide, hvad den overgangsordning kommer til at indholde bl.a. om uddannelsesmæssig baggrund. Så jeg synes, det er et ja på et løst grundlag.

- Kl. 09:38 men vi kender ikke kvaliteten af det. Og jeg vil helst ikke sætte spørgsmålstegn ved CSR. Kl. 09:41
- Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren.
- Kl. 09:38 **Formanden (Søren Gade):**
Spørgeren. Kl. 09:41
- Marianne Bigum (SF):**
En ting er uddannelsesmæssig baggrund, men det er jo ikke bare som en blankocheck en liste over forskellige uddannelsesmæssige baggrunde, og så er du klar til at gå i gang. Der er jo stadig væk et akkrediteringssystem med krav, som de alle sammen skal leve op til, uanset om det er den ene eller den anden. Er ordføreren klar over det?
- Kl. 09:39 **Kim Edberg Andersen (DD):**
Er virkeligheden ikke også i sidste ende, når vi laver det her, at der er sådan en underliggende musik om, at danske virksomhedsejere simpelt hen ikke er kloge nok til at finde ud af, om miljøparametre er noget, det er godt at konkurrere på – altså noget, man sælger mange varer på – så nu skal der nogle politikere ind over og fortælle dem: Det skal I, og for øvrigt skal vi også lige fortælle jer, hvordan I skal kontrollere det, og det har vi ikke nok til at kontrollere, så nu skal vi konkurrenceudsætte det. For at få det her til at give mening, slår vi det op som en stor sejr. Vi liberaliserer måden vi implementerer dansk bureaukrati på. Er det ikke i sig selv bare en falliterklæring i forhold til hele det her med bæredygtighedsdirektivet? Kl. 09:41
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 09:41
- Helle Bonnesen (KF):**
Det her lovforslag er på et stadie, som ikke er gennemarbejdet nok til at give den tillid i erhvervslivet, som der er behov for. Og vi kan også se, at der vist kun er tre lande i Europa, der overhovedet er her – Frankrig, Rumænien, og er det Litauen? Det er nogle lande, vi måske ikke normalt sammenligner os med. Det er der, vi er; vi er ved at lave det samme som dem. Og det synes jeg ikke er klædeligt over for det danske erhvervsliv.
- Kl. 09:39 **Formanden (Søren Gade):**
Hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo. Kl. 09:39
- Kim Edberg Andersen (DD):**
Jeg bliver nødt til at reagere, for nu hørte jeg, at Moderaterne igen var ude at sige, at det simpelt hen er alle os, som er imod, som overhovedet ikke forstår det. Hvis vi nu løfter den her lidt længere op, kan man sige, at der lige er kommet en rapport, der siger, at vi i EU halter bagud på konkurrenceevnen. Og som tidligere en del af erhvervslivet vil jeg sige, at ja, konkurrenceevnen er, hvor meget det koster at lave en enhed. Er vi enige om, at det her måske er et lille plaster på såret, men i sidste ende er det, vi gør ved at implementere det her i starten, jo dybest set at gøre varen dyrere, for der er jo kun én til at betale varen, og det er jo i sidste ende kunden. Så vi gør varen dyrere, og når vi skal introducere en dyrere vare, mister vi konkurrenceevne.
- Så er sandheden ikke i det her, at vi står og hører de samme politikere lige om lidt sige, at vi skal gøre konkurrenceevnen i Europa bedre, og så implementerer vi gang på gang mere bureaukrati over for danske virksomheder, som de facto – vi ved det – gør konkurrenceevnen ringere. Så er det ikke i sit udgangspunkt et dårligt forslag, vi implementerer nu? Så kan man sige, at det er godt, at vi udsætter det med konkurrenceevnen, men det er simpelt hen et dårligt forslag, der gør konkurrenceevnen dårligere helt generelt.
- Kl. 09:40 **Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 09:40
- Helle Bonnesen (KF):**
Jo, det er jo sådan lidt komisk, fordi vi begynder at lovgive om noget, som vi ikke vil have. Så skal vi begynde at lappe på noget, som ikke fungerer? Det er jo der, vi er henne. Det kan godt gå hen og blive billigere, hvis man pludselig konkurrenceudsætter det og der er masser af folk, der strømmer til og kan lave de erklæringsafgivelser,
- Formanden (Søren Gade):**
Ordføreren. Kl. 09:42
- Kim Edberg Andersen (DD):**
Jo, danske virksomheder vil jo gerne markedsføre sig på det her. Det skal bare være på et ordentligt grundlag. Det skal ikke være på et grundlag, hvor man begynder at tvivle på kvaliteten af det, og det er det, som vi er nervøse for kan komme til at ske med det her forslag. Kl. 09:42
- Formanden (Søren Gade):**
Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Helle Bonnesen fra Det Konservative Folkeparti. Jeg byder nu velkommen til fru Katrine Robsøe, Radikale Venstre. Kl. 09:42
- (Ordfører)
- Katrine Robsøe (RV):**
Tak for det, hr. formand. I Radikale Venstre – det er nok ikke den helt store overraskelse – bakker vi stadig op om bæredygtighedsrapporteringsmålene. Det stemte vi også for, da man indførte det. Men det er jo ikke det, det her lovforslag handler om. Det handler derimod om, hvem der rent faktisk kan lave de her erklæringer for, om man overholder bæredygtighedsrapporteringen. Og der har vi nogle spørgsmål og afvejninger, som jeg i hvert fald også håber ministeren kan komme ind på, i forhold til hvordan vi gør det her smartest muligt. For jeg tror, vi alle sammen – i hvert fald os, der sådan set bakker op om det direktiv og synes, det er vigtigt – har nogle afvejninger, i forhold til at vi, i hvert fald fra radikal side, ønsker at sikre så god konkurrence som muligt på det her marked, der skal lave erklæringerne.
- Men samtidig har vi også nogle bekymringer, som jeg faktisk synes Konservative meget fint talte om, i forhold til hvordan vi sikrer kvaliteten af dem her. For jeg deler opfattelsen af, at hvis vi på nogen måde skal sørge for, at de her afrapporteringer har den værdi, som vi også mener de kan have for dansk erhvervsliv, nemlig at sørge for, at danske virksomheder står med et validt grønt og bæredygtigt aftryk og derfor også kan vinde på det på markedet, så er det vigtigt, at man kan stole på dem her, at de er troværdige, og at der er en høj kvalitet. Og derfor har vi nogle ting i forhold til at få sikret, at når man laver øget konkurrence på det her, og hvis det ikke

kun er revisorerne, der skal kunne lave det her, så er der rent faktisk også en stor, stor sikkerhed for, at man har samme kvalitet i det.

Vi har nogle af de samme bekymringer, som man har rejst fra Danmarks Naturfredningsforening i forhold til det her. Det er måske lidt mindre overraskende, at revisorerne har de bekymringer. Men vi synes i hvert fald, der er nogle spørgsmål, som vi gerne vil kigge nærmere på i forbindelse med udvalgsarbejdet. Vi er positive over for lovforslaget, men håber også, at ministeren kan komme lidt mere ind på, hvordan vi kan være helt sikre på, at vi ikke får gjort noget, som gør, at det, der også gerne skal blive en stor vindesak for dansk erhvervsliv på den grønne front, lige pludselig kommer til at blive devalueret, og at hele den gevinst, vi troede, vi skulle have, rent faktisk bliver mindre.

Så i Radikale Venstre er vi positive, men vi har nogle store spørgsmål og nogle bekymringer i forhold til lovforslaget.

Kl. 09:45

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til Katrine Robsøe fra Radikale Venstre. Det afsluttede ordførerrækken, og derfor byder jeg nu velkommen til erhvervsministeren.

Kl. 09:45

Erhvervsministeren (Morten Bødskov):

Tak for det, formand. Tusind tak for en god debat, og tak for opbakningen til lovforslaget. Lad mig prøve at give et eksempel. Det er næppe gået nogens næse forbi, at jeg er sådan relativt stor fan af Bruce Springsteen og har været det igennem mange, mange år. Lige nu går jeg faktisk og overvejer, om jeg skal købe noget nyt lydudstyr til min telefon, så det, jeg hører, også både kan spilles lidt højere og måske lidt bedre. Det kunne jeg jo vælge at gå en tur i Rødovrecenteret – mit kære Rødovrecenter – og købe. Der er masser af valgmuligheder, hvor man kan købe fantastisk lydudstyr til sin telefon og jo for mit vedkommende så høre Bruce Springsteens fantastiske numre endnu højere og endnu bedre.

Mulighederne for at finde sådan en højtaler der er rigtig mange, og i den her sammenhæng er valgmuligheder jo også noget, danske virksomheder står over for. Det kan jo ikke være rigtigt, at man som virksomhed her de facto skal være tvunget til at gå til de samme to-tre revisionshuse, når man skal have en erklæring på en bæredygtighedsrapport. Det er grundlæggende det, det her forslag handler om: at vi skal have mere konkurrence på det her område. Det er ikke ensbetydende med, at konkurrence ikke er lig med kvalitet, tværtimod. Hvis man læser lovforslaget, er der gjort endog store anstrengelser for at sikre det også.

Derfor mener jeg helt grundlæggende, at virksomhederne i det her spørgsmål skal have mulighed for at finde den løsning, der passer bedst til dem og bedst til deres situation. Der er temmelig sikkert nogle, som vil vælge den velkendte revisor, som man har haft i mange år, og som man kender, og det skal stå dem fuldstændig frit for. Der er også andre, som måske synes, at priserne kan være sådan lige høje nok, og tænker på, om de skulle prøve at bevæge sig ud på markedet og se, om de kan få det lidt billigere og spare lidt penge, men stadig væk få den samme kvalitet, og så skal de også have mulighed for det. Uanset hvad er det vigtigste, at virksomhederne her har mulighederne for at vælge, og det er det, der er kernen her.

Som det har været fremme, vil der fra årsskiftet være krav til omkring 2.000 flere virksomheder om at udarbejde en bæredygtighedsrapportering. Det blev som sagt vedtaget i maj her sidste år og mødte jo altså i den forbindelse et bredt flertal og en bred opbakning fra flere sider, ligesom det også var tilfældet ved den offentlige høring omkring det lovforslag, vi behandlede dengang. I dag er det jo så kun revisorer, der kan afgive erklæringer om virksomhedernes bæredygtighedsrapportering. Det, der er ulempen ved det, er, at det risikerer at skabe monopollignende tilstande, hvor opgaverne som

sagt går til de samme to-tre revisionshuse og det presser priserne i vejret.

Men i det her bæredygtighedsdirektiv står der, at medlemsstaterne kan tillade at åbne op for uafhængige udbydere. Det kan i og for sig være hvem som helst, så længe de lever op til de krav om kompetencer og kvalifikationer, der stilles. Det vil øge konkurrencen, det vil give flere valgmuligheder til virksomhederne, og det vil også mindske virksomhedernes udgifter. Det er vigtigt, at vi gør alt, hvad der står i vores magt, for at nedbringe de administrative byrder for virksomhederne, og det, der skal indføres, skal selvfølgelig indføres på en måde, hvor der ikke slækkes på kravene; virksomhederne skal kunne have samme tillid til de uafhængige udbydere, som de også måtte have til deres revisorer.

Der er bred opbakning til lovforslaget. Det viste høringen omkring det også, og lovforslaget har generelt fået positiv modtagelse fra erhvervsorganisationer. Der er dog, som man også kan høre her fra Folketingets talerstol i dag, enkelte parter, som har lidt at udsætte på lovforslaget. Vi har tilrettet det – det synes jeg også retfærdigvis skal siges – for at komme den bekymring i møde, og vi ser ikke, som det også har været fremme, noget behov for at udsætte fremsættelsen af lovforslaget. Tværtimod vil det her være med til at sikre viden om, at der i det her spørgsmål er klare valgmuligheder for virksomhederne, og det tror jeg er vigtigt at vi får, og også konkurrence på det her område.

Så med de ord vil jeg sige, at jeg glæder mig til: 1) mere konkurrence, og 2) at de her bæredygtighedsafrapporteringer kommer til at fungere ordentligt og i tillidsfuldhed, og det føler jeg mig helt sikker på at lovforslaget vil medvirke til. Tak for ordet, formand.

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ingen korte bemærkninger, så vi siger tak til erhvervsministeren.

Der er ingen, der har bedt om ordet, så derfor er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget, og hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Det sidste punkt på dagsordenen er:

2) 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 21:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmark som grønt foregangsland.

Af Søren Egge Rasmussen (EL) m.fl.
(Fremsættelse 01.11.2024).

Kl. 09:50

Formanden (Søren Gade):

Den første, jeg byder velkommen til, er ordføreren for forslagsstillerne, fru Leila Stockmarr, Enhedslisten, for at give en begrundelse for forslaget.

Kl. 09:51

Begrundelse

(Ordfører for forslagsstillerne)

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Jeg glæder mig til, at vi i dag skal snakke om, hvordan vi laver klimapolitik på en mere globalt bæredygtig måde. For i

årevis har danske regeringer turneret rundt med fortællingen om, at Danmark er et grønt foregangsland, og jeg må også sige, at jeg har selv som embedsmand i Kirkeministeriet tidligere bidraget til det, og vi har høstet meget ros og anerkendelse for vores fortælling.

Desværre er den ros langtfra berettiget. For når man ser på helt vitale områder, sækker vi bagud. Hvis vi skal være tro mod vores egen klimalov, burde vi lytte til vores eget Klimaråd på de fire områder, vi skal tale om i dag: biomasse, naturbeskyttelse, import af proteinbaseret foder og international transport. For i Enhedslisten synes vi ikke, at vi med god fornemmelse i maven kan kalde os et foregangsland, hvis vi, som Klimarådet påpeger, ikke i langt højere grad undlader at lægge beslag på så uforholdsmæssig stor en andel af de globale ressourcer, som hele verden skal bruge til den grønne omstilling.

Det er ikke nok med ambitiøse mål; vi skal også gå forrest, når det kommer til handling. Som et rigt land har Danmark haft store historiske udledninger set i forhold til vores befolkningstal. Vi har derfor et tungt medansvar for klimakrisen og for at løse den, og det er vi jo alle sammen enige om, i hvert fald på papiret. Men det er, som om det ikke helt forpligter i praksis at være hele verdens klimaduks, for vi taler alt for ofte om vores globale ansvar som noget, der hører fortiden til. Derfor har vi fremsat det her beslutningsforslag. Vi vil gerne have en klarere plan med klarere mål for, hvordan Danmark kan blive et ægte grønt foregangsland.

Kl. 09:52

Formanden (Søren Gade):

Vi siger tak til ordføreren for forslagsstillerne, fru Leila Stockmarr. Forhandlingen er nu åbnet, og den første, jeg byder velkommen til, er klima-, energi- og forsyningsministeren.

Kl. 09:52

Forhandling

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Tak for det, hr. formand, tak for ordet, og tak til Enhedslisten for forslaget. Med forslaget lægger Enhedslisten op til en diskussion af, hvad det vil sige at være et grønt foregangsland, og det er selvsagt en vigtig diskussion, særlig set i lyset af at vi i løbet af næste år skal sætte et nyt klimamål for 2035.

I den proces er det afgørende, at vi debatterer, hvad det vil sige at være et foregangsland. En drøftelse om retningen for den danske klimapolitik, og hvordan vi når vores langsigtede mål, bør tages i forbindelse med fastlæggelsen af et nyt 2035-mål. Når det er sagt, må jeg konstatere, at mit udgangspunkt for diskussionen i dag er et godt stykke fra Enhedslistens. I bemærkningerne til forslaget fremgår det, at Danmark ikke er et grønt foregangsland. Det er jeg ikke enig i, og jeg noterer mig også, at vi for fjerde år i træk på klimatopmødet af tyske ngo'er er blevet udnævnt som det land i verden, der er så blevet højest rangeret, når det handlede om den førte klimapolitik. Jeg anerkender fuldt ud frustrationen over, at den grønne omstilling ikke går hurtigere, og tro mig, når jeg siger, at jeg deler utålmodigheden.

Når man kigger ud i verden og ser på, hvordan den grønne omstilling udspiller sig i vores nabolande og længere væk, så må man altså også anerkende, at vi er nået langt i Danmark. Vi har nu med landbrugsaftalen vist vejen til en 70-procentsreduktion i 2030, vi har som led i det truffet vigtige beslutninger i politik, der har betydning for vores udledninger i energi-, industri-, transport- og landbrugssektoren, og jeg kan bare sige som netop hjemkommen fra COP-konferencen, at den enighed, vi altså har med et flertal i Folketinget om at indføre en CO₂-afgift på landbruget, er noget, som andre landes ministre spærre øjnene op for, og at jeg stadig væk i baghovedet kan fornemme klangen af klapsalver i lokalet, da vi

præsenterede det. Når det er sagt, er det lige så evident, at der er et enormt arbejde foran os med at opfylde målene om klimaneutralitet og nettonegative udledninger, så der bliver meget politisk arbejde, vi skal gøre, foran os.

Enhedslisten foreslår en strategi med fire mål for Danmarks klimapolitik, som jeg gerne vil kommentere på i det følgende. Men før jeg går ned i de konkrete forslag, vil jeg da gerne give deres ophav et par ord med på vejen. Klimarådet udgiver mange rigtig gode rapporter, jeg har ofte rost mange af dem, og derfor tænker jeg også, at det er okay, selv med nogle, man holder af, at sige et lille kritisk ord om det arbejde, de har lavet. Alle de fire mål, som vi debatterer i dag, fremgår af Klimarådets anbefalinger til Danmarks klimamål for 2050, og jeg har læst den rapport med stor interesse, og jeg mener absolut, at det er fint indspark i klimadebatten.

Jeg vil gerne påpege, at rapporten ikke er udtryk for den eneste rigtige vej at gå, og at jeg anser Klimarådets scenarieanalyse for at være utilstrækkelige og hvile på et alt for spinkelt grundlag. Det er for det første, fordi den ikke tager hensyn til samfundsøkonomiske betragtninger, og dermed afstår Klimarådet fra at forholde sig til klimalovens guidende principper om, at en indfrielse af Danmarks klimamål skal ske omkostningseffektivt, at den ikke blot skal flytte udledninger uden for Danmarks grænser, og at den ikke må true sammenhængskraften og den sociale balance i vores samfund. For det andet er det, fordi jeg ikke mener, at den forholder sig til samspillet med en dansk politik og EU-retten, hvornår hvad er gældende, og hvad det har af implikationer for det nationale rum for en realisering af de valgte målsætninger.

Lad mig nu dykke ned i de enkelte områder, som forslagsstillerne ønsker at opstille mål for, og jeg vil gerne starte med at kommentere på det forslåede mål om, at nettoimporten af biomasse skal udfases. Aktørerne er allerede i gang med at reducere forbruget af biomasse, og det skønnes, at energiforbruget af træbiomasse vil blive reduceret med ca. 50 pct. fra 2024 til 2035. Hvis vi forcerer udfasningen af biomasse yderligere uden kompenserende tiltag kan få det betydelige konsekvenser for elforsyningssikkerheden. Det kan også føre til højere forbrugerpriser, der særlig vil ramme fjernvarmen. Så jeg vil gerne høre fra Enhedslisten, hvordan man vil imødekomme det finansielt.

Selvfølgelig er det afgørende, at den biomasse, som vi anvender, er så bæredygtig som muligt. Derfor har Danmark også nogle af de mest ambitiøse bæredygtighedskrav for biomasse i EU. Regeringen har netop skærpet bæredygtighedskravene yderligere, og med bred opbakning fra Folketinget, inklusive Enhedslisten, har vi sænket grænserne for, hvornår anlæg er omfattet, og jeg erindrer ikke, at der i den dialog var yderligere forslag til skærper af bæredygtighedskriterierne.

Kl. 09:57

Rammerne skal sikre, at vi udnytter biomassen på en bæredygtig måde, og at danskerne ikke står med en uforholdsmæssig stor regning. Det er for mig helt logisk, at nogle lande har et langt større areal end Danmark, og at de derfor har bedre muligheder for at producere biomasse. Hvis vi importerer biomasse fra dem og de f.eks. importerer klimateknologi designet og produceret i Danmark fra os, kan vi alle blive bedre stillet. Den måde, vi kan opføre udledningerne på i Danmark, følger de internationale retningslinjer fra FN, og biomassens klimaaftryk afhænger af jo overordnet set ikke er af, hvilket land der anvender den, men af den konkrete rapportering i oprindelseslandet. Derfor ligger der også et ansvar hos de lande, som eksporterer biomassen, for at sikre, at opførelsen af udledningerne og forandringerne i den mængde biomasse, der er lagret i deres skove, er korrekt på deres arealer.

Det andet mål i forslagsstillernes strategi er, at Danmark skal være en nettoeksportør af fødevarerprotein. Det skal bl.a. ske ved at omstille dansk landbrugsproduktion til at være mindre animalsk

og mere plantebaseret. Da det ikke hører under mit ressort, vil jeg derfor henvise til ministeren for grøn trepart og til fødevarerministeren. Jeg vil dog helt kort sige, at med »Aftale om Implementering af et Grønt Danmark«, som vi jo bl.a. har indgået sammen med De Konservative, De Radikale og SF, lægger regeringen op til at skabe et grønnere Danmark med et mere klimavenligt landbrug, mere skov, mere natur og et renere vandmiljø. Med en afgift for husdyr gives der incitament til at reducere den animalske produktion til fordel for en øget planteproduktion. Vi har på et samråd allerede debatteret importen af soja, men jeg vil alligevel lige nævne, at importen af soja allerede er faldende, og at der gennemføres en analyse med henblik på at identificere mulige virkemidler og redskaber, der kan reducere importen af soja yderligere og i forlængelse af det styrke anvendelsen af danskproducerede proteiner.

Det tredje mål i forslagsstillernes strategi er at eliminere CO₂-udledningerne fra brændstof, som international skibs- og flytrafik tanker i Danmark. Lad mig slå helt fast, at det er regeringens ambition at udvikle fremtidens grønne brændstoffer. Her har vi at gøre med to sektorer, som i væsentlig grad er grænseoverskridende. Derfor giver en fælles international regulering meget mere impact end en national. Her vil en national regulering meget hurtigt blot resultere i lækager, og det vil ikke være i overensstemmelse med klimalovens guidende principper eller nødvendigvis have en effekt for klimaet.

Inden for luftfart og søfart er Danmark et foregangsland, da vi presser på for så ambitiøs en regulering som muligt. Derfor er jeg også glad for, at vi er lykkedes med at lande meget ambitiøse aftaler i EU i form af ReFuelEU Aviation- og FuelEU Maritime-forordningerne, som lægger en sti for sektorerne omstilling. Kravene træder i kraft fra næste år og stiger løbende fra 2050, hvor der skal iblandes 70 pct. grønne brændstoffer inden for luftfarten, og søfarten skal reducere drivhusgasudledningerne med 80 pct. EU-reguleringen er totalharmoniseret og fælleseuropæisk, og det er godt, fordi der så ikke er lande, der kan sætte lavere mål, og dermed sætter reguleringen også nogle begrænsninger for Danmarks muligheder for at skubbe på omstillingen.

Inden for luftfarten kan der kun anvendes tilskud til merprisen for grønne brændstoffer, hvilket vil indebære et markant finansieringsbehov. Inden for skibsfarten kan der sættes iblandingskrav, men det øger risikoen for CO₂-lækage, da skibene blot kan tanke i en havn med billigere brændstof. Regeringen er dog også på det område ambitiøs, og derfor har vi valgt at finde en anden model end krav til at få en helt grøn indenrigsluftfartssektor allerede i 2030. Regeringen har sammen med Enhedslisten og SF aftalt en passagerafgift, hvor dele af provenuet tilbageføres til branchen til at betale merprisen for grønne brændstoffer. Jeg glæder mig til, at vi skal drøfte udmøntningen af aftalen i det nye år, og samtidig vil vi fortsætte med at presse på for en mere ambitiøs international regulering.

Endelig er det fjerde mål i forslagsstillernes strategi, at 30 pct. af Danmarks areal afsættes til beskyttet natur, og hvoraf 10 pct. er strengt beskyttet. Da det heller ikke hører under mit ressort, vil jeg derfor henvise til ministeren for grøn trepart og miljø- og ligestillingsministeren, men også her vil jeg helt kort sige, at med »Aftale om Implementering af et Grønt Danmark« lægger regeringen op til at vise bl.a. vejen til en nytænkning af den måde, det danske landareal forvaltes på. Visionen er, at Danmark skal være en international rollemodel for en ny tilgang til arealforvaltningen. Hensynet til naturen, biodiversiteten og drikkevandet skal gå hånd i hånd med en effektiv og moderne fødevarerproduktion. Partierne bag »Aftale om Implementering af et Grønt Danmark« indkaldes i 2025 til en drøftelse af en kommende lov om natur og biodiversitet, og her vil regeringen præsentere sine overvejelser om en definition for beskyttet natur og strengt beskyttet natur.

Kl. 10:02

Samlet set mener jeg ikke, at en strategi med de fire foreslåede mål vil føre til en styrket position som foregangsland. Jeg er derudover temmelig forundret over, at forslaget kommer fra Enhedslisten, som i tidligere debatter har påpeget, at forslag til folketingsbeslutning skal være finansierede, og her vil jeg særlig bede hr. Steffen W. Frølund om at være meget opmærksom. For under førstebehandlingen af B 91 om forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission vedrørende anvendelse af atomkraft i Danmark den 10. maj 2023 har Søren Egge Rasmussen udtalt følgende, og han er en passant fortsat medlem af Enhedslisten:

»Det er tit sådan, at beslutningsforslag her i Folketinget bliver skudt fuldstændig ned, når der ikke er angivet finansiering. Det er i hvert fald den praksis, vi har i Enhedslisten, altså at vi altid tænker i finansiering, hvis det er sådan, at vi vil fremsætte et beslutningsforslag«.

Jeg kender Enhedslisten som et parti af principper, så jeg synes, det er lidt spændende her i debatten at få frem, om Enhedslisten nu har et nyt princip, der handler om, at man kan fremsætte beslutningsforslag her uden overhovedet at have medtænkt en finansiering og de virkemidler, der så skal bruges til at realisere det, man så skriver i beslutningsforslaget, og i så fald synes jeg, at man skylder en undskyldning til Liberal Alliance for den kritik, man så tidligere har rejst, uden at jeg skal foruddiskontere, hvad man mener om atomkraft. Det er ikke det, det handler om.

Det er vigtigt, at vi alle tænker over konsekvenserne af en foreslået politik, og hvis den grønne omstilling fører til en ufornuftig overregulering, lavere forsyningssikkerhed, højere priser og lækage uden sikkerhed for en klimaeffekt, så risikerer vi at miste den brede opbakning til klimapolitikken, og det kan få store konsekvenser for vores mulighed for at blive ved med at gennemføre de reformer, der sikrer reduktioner på tværs af alle sektorer.

I Danmark skal vi blive ved med at være et grønt foregangsland, og det kræver, at vores klimainsats udvikler sig, og at vi bruger kræfterne der, hvor vi får den største effekt. Hvordan vi gør det, ser jeg frem til at drøfte, når vi skal fastlægge et nyt 2035-mål. Tak.

Kl. 10:05

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig tre korte bemærkninger. Først er det fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:05

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det, og tak til ministeren for at aflede fokus og prøve at skabe en front mellem Enhedslisten og Liberal Alliance. Jeg vil nu prøve at holde mig til beslutningsforslagets substans i stedet for. Jeg synes ikke, det er klart ud fra ministerens tale, om ministeren anerkender det, som både Enhedslistens beslutningsforslag, men også Klimarådet konkluderer, nemlig at Danmark halter bagefter, når det kommer til at tage globalt klimaansvar. Nu snakker vi ikke om klimabistand eller om at inspirere andre lande med de ting, vi allerede gør. Det handler om, hvor stor en andel af klodens ressourcer vi lægger beslag på gennem vores klimapolitik.

Der mangler jeg lidt, at ministeren toner rent flag f.eks. ved at sige: Jo, det er et problem, at vi er blandt verdens største eksportører af biomasse. Og nu er det jo i den her uge kommet frem, at den biomasse ikke er restræ. Når det angår f.eks. Ørsted, er det faktisk helt sunde og raske træer, vi brænder af for at kunne holde varmen. Jeg savner lidt, at ministeren helt grundlæggende anerkender det problem, der er, nemlig at der er et disconnect mellem, hvad vi siger, og hvad vi gør i forhold til at være et grønt foregangsland.

Kl. 10:06

Kl. 10:09

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 10:06

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):
Jamen jeg ser ikke noget disconnect. Nævn lige et OECD-land, der har en stærkere klimamålsætning, som de når i 2030. Kunne spørgeren ikke bare lige nævne ét land? Så siger spørgeren, at det ikke handler om klimabistand. Det gør det da i høj grad. Altså, jeg har lige været med til en COP, hvor det handlede om finansiering. Globalt ansvar handler da i høj grad om, at man bidrager til det, så jeg er da fuldstændig uenig. Det gør Danmark. Vi har på toppen af det et myndighedssamarbejde også med en række udviklingslande, der handler om at hjælpe dem med at komme sikkert igennem den grønne omstilling. Vi er dybt engageret i internationalt klimadiplomati. Så der er masser af områder, vi er et foregangsland på.

Det er nyt for mig, at Enhedslisten mener, at Danmark er nettoeksportør af biomasse. Vi er nettoimportør, og det foregår under bæredygtighedskriterierne. Dem har jeg et meget, meget klart krav til branchen om at de skal leve op til. Vi har sågar for nylig politianmeldt et selskab i energibranchen, fordi Energistyrelsen konstaterede, at de ikke levede op til kravene. Så der er no mercy. Kravene skal overholdes, og vi har strengere bæredygtighedskrav end andre lande, så også på det område mener jeg at vi håndterer udfordringen fuldt ansvarligt.

Kl. 10:07

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 10:07

Leila Stockmarr (EL):
Jeg synes stadig ikke, vi kommer ind til kernen i det her, for når siger »klimabistand«, mener jeg, at det ikke kan kompensere for, at vi ikke gør nok for at reducere vores egne udledninger og reducerer vores ressourceforbrug. Der er f.eks. lige blevet indgået en grøn trepartsaftale, hvor man cementerer, at vi skal beskytte 20 pct. af vores natur, mens vi internationalt har forpligtet os til 30 pct., heraf 10 pct. beskyttet natur. Jeg er med på, at det ikke direkte er ministerens ressort, men det er jo en del af grundlaget for Klimarådets anbefalinger. Anerkender ministeren ikke, at f.eks. i forhold til beskyttelse af vores natur sækker vi bagud og tager ikke også globale ansvar og viser ikke vejen for de lande, der måske har færre ressourcer, ved faktisk at leve op til vores forpligtelser?

Kl. 10:08

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 10:08

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):
Spørgeren ved godt, at det følger af normale regler for debatter, at man henviser til den ansvarlige minister. Det gør jeg så her, og så konstaterer jeg bare, at de partier, der står sammen om at følge op på den grønne trepart, jo har aftalt, at der skal komme den debat i 2025, og at vi skal have defineret, hvad vi mener med de forskellige typer af natur. Så det arbejde er der jo lavet et spor for. Enhedslisten valgte så til allersidst i forhandlingsforløbet at stå udenfor, og det er jo jeres valg. Jeg glæder mig til, at regeringen skal have den drøftelse med aftalepartierne.

Kl. 10:09

Formanden (Søren Gade):
Hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Martin Lidegaard (RV):

Mange tak. Jeg står her og bliver helt i tvivl om regeringens politik på biomasse, og det gør jeg, fordi Klimarådet har gjort det meget klart, at det ikke i længden er bæredygtigt, at vi baserer en så stor del af vores energiforbrug på importeret biomasse. Jeg havde egentlig fået den forståelse, at det var regeringen enig i, altså at vi om 5, 10 år gerne skulle være der, hvor vind og sol udgør en større del af både vores energiproduktion og -forbrug, ligesom at Klimarådet og i øvrigt også Energistyrelsen selv har gjort opmærksom på, at biomassen er for billig. Vi fik aldrig lagt en afgift for biomassen i modsætning til meget af den anden grønne strøm, som jo er afgiftsbelagt. Jeg troede egentlig, at det var regeringens holdning, at vi havde et fælles mål om, at vi skal bruge mindre biomasse.

Jeg har også lyst til at spørge ministeren om det i dag. Jeg ved godt, at det er en svær opgave, som den regering, jeg var med i, ikke var i stand til at løse, men jeg troede egentlig, at der var sådan en eller anden fælles konsensus om, at det ville være mest rigtigt at lægge en afgift på biomasse, så man fik parallelitet og et transparent marked og på sigt også mindre brug af biomasse, som Klimarådet og i øvrigt Energistyrelsen selv anbefaler.

Kl. 10:10

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 10:10

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):

Først vil jeg gerne starte med at rose Klimarådet for at anerkende, at biomasse spiller en rolle i energiforsyningen og også skal gøre det fremadrettet. Det er jo rigtig godt. Bæredygtig biomasse anerkender også Klimarådet spiller en rolle. Klimarådet har så nogle synspunkter på hvor meget biomasse, og som jeg sagde i min indledende tale, er fremskrivningerne nu sådan, at varmesektoren er i gang med at omstille væk fra biomasse. Vi forventer en halvering af biomasseforbruget frem mod 2035, og det støtter regeringen, og det er vi meget glade for, for det betyder jo så én grøn løsning, som spørgeren jo var med til at sørge for blev anvendelig i Danmark, og spørgerens partis daværende skatteordfører, hr. Morten Østergaard, var jo den minister, der konkluderede, at den afgift, som spørgeren så spørger til, ikke kunne gennemføres, fordi man ikke kunne adskille, hvilken biomasse der skulle omfattes, og hvad der ikke skulle omfattes. Det vil sige, at man ville ende i den situation, at man så i givet fald ville afgiftspålægge kun det bæredygtige og ikke det andet biomasseforbrug.

Så udsigterne er rigtig gode. Vi er på vej til at neddrole vores brug af biomasse, og samtidig har vi jo aftalt sammen, at mængden af skov i Danmark skal øges, og det vil sige, at potentialet for danskproduceret biomasse vil vi så forvente går op.

Kl. 10:11

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 10:11

Martin Lidegaard (RV):

Jeg kan bekræfte hele det historiske forløb, men vi står jo nu i en lidt anden situation, nemlig at en så uforholdsmæssig stor del af vores biomasseforbrug er importeret. Det vil gøre det lettere at indføre en afgift, f.eks. på den form for biomasse, man bruger i de store kraft-varme-værker over en vis kapacitet. Det var noget af det, vi døjede med dengang.

Der er et eller andet, der generer mig ved, at vi ikke afgiftsbelægger de grønne energiformer på samme måde. Det ville fremskynde

den udvikling, og i dag gør vi det modsatte. Det vil sige, at vi jo sådan set skævvrider markedet ved at lægge afgifter på grøn el, men vi gør det altså ikke på biomassen.

Kl. 10:12

Formanden (Søren Gade):
Ministeren.

Kl. 10:12

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard):
Vi har ikke en afgift på produktion af grøn el. Så det er simpelt hen faktisk forkert. Vi har en forbrugsafgift på grøn strøm, men den er der jo af en fiskal grund, og det ved spørgeren også godt. Så der er en ligestilling oven på produktionssiden. Biomassen er, jævnfør de globale regler, FN-regler, europæiske regler, at betragte som CO₂-neutral, og det er det, fordi det er nationalstatens ansvar at sørge for, at forandringen i den bundne mængde CO₂ ude i skov er indrapporteret. Det synes jeg personligt er et super sundt princip, for hvis vi piller nationalstaternes ansvar ud af at holde styr på, hvor meget biomasse der er gemt i deres territorier, så indfører vi jo saudiske tilstande, hvor man så i givet fald bare vil kunne sælge løs af biomassen uden at have et nationalt ansvar for, hvordan man forvalter sin skov.

Kl. 10:13

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til klima-, energi- og forsyningsministeren. Vi starter nu på ordfører-rækken, og den første ordfører, og jeg byder velkommen til, er hr. Jesper Petersen fra Socialdemokratiet. Værsgo.

Kl. 10:13

(Ordfører)

Jesper Petersen (S):

Tak for det. Socialdemokratiet har i mange år og med en stolt arv tilbage fra Svend Aukens tid været en drivende kraft i Danmark inden for miljø- og klimapolitik, og vi mener ligesom forslagsstillerne, at Danmark skal være et grønt foregangsland i verden, og vi mener også, at vi er et grønt foregangsland. Med klimaloven fra 2020 satte vi jo ekstra tryk på den grønne omstilling af Danmark under hensyn til sammenhængskraft og social balance, beskæftigelse og danske arbejdspladser. Det var et historisk år og en historisk beslutning. Jeg synes, at vi kan oven i det kan lægge 2024 med aftalen om den grønne trepart, altså det, at den kunne indgås i Danmark og man kunne forene de her forskellige hensyn og forskellige parter i at lave en aftale, der altså indfører en CO₂-afgift på landbrugsproduktion, og som indeholder en lang række forbedringer, også i forhold til natur og skovrejsning osv.

Det er jo så et bidrag til, at det mål om en 70-procentsreduktion af CO₂ i 2030, som syntes uopnåeligt eller meget svært at se, da aftalen om klimaloven blev indgået, nu faktisk ser ud til at blive nået, altså at det når vi i mål med i 2030. Det synes jeg godt vi kan tillade os at være stolte af i Danmark. Det er også en stolthed, jeg meget gerne vil dele med forslagsstillerne, og jeg synes jo, at det samarbejde, der har været mellem Socialdemokratiet og andre partier, også Enhedslisten, der har fremsat forslaget i dag, har været meget vigtigt for, at vi faktisk har opnået de ting, vi har. Jeg tror også, det er sådan, at hvis der ikke havde været den regering, der var i sidste valgperiode, og hvis ikke der havde været et flertal, der gjorde, at der fortsat var en socialdemokratisk ledet regering, så havde vi næppe været det samme sted.

Med klimaloven aftalte vi også, at der hvert femte år skal fastsættes et nyt klimamål 10 år frem i tiden. Det betyder, at vi næste år skal fastsætte et klimamål for 2035, og det har vi jo også haft andre

diskussioner om for ganske nylig her i Folketingssalen med nogle af de samme politikere, som er til stede nu. Vi skal ikke kun at sætte os et klimamål; vi skal også drøfte, hvordan vi vil nå derhen. Hvordan vil vi nå de næste mål? Hvilke virkemidler er der? Hvad vil det koste? Hele den diskussion kommer vi jo til at have med hinanden i 2025, hvilket forslagsstillerne også godt ved.

I forhold til nogle af de andre punkter, der er i forslaget, synes jeg, det er værd at understrege det, som ministeren også tilkendegav for et øjeblik siden, nemlig at regeringen jo vil fremlægge en natur- og biodiversitetslov i 2025. I den forbindelse vil der også blive drøftelser med andre partier her i Folketinget og jo også der være mulighed for forslagsstillerne og andre for at bidrage til, at vi får en forbedret lovgivning på det område, og at vi når de ting, vi vil med den grønne trepart, i forhold til at få mere skov og få mere beskyttet natur i Danmark. Det har vi virkelig brug for.

Så sådan helt konkluderende her til sidst vil jeg sige, at i stedet for de nye strategier, som bliver foreslået med forslaget her, så synes jeg, at der er grund til at konstatere, at vi jo allerede handler, bl.a. i kraft af omstillingen inden for transport, landbrug, industri og forsyning og at der sker ting inden for natur og miljø med de aftaler, der er lavet, og de nye, der vil komme. Så vi ser egentlig ikke noget behov for endnu en strategi eller endnu et dokument, men for, at vi arbejder sammen om at føre de her ting ud i livet og tage de næste konkrete politiske skridt.

Så vi byder egentlig debatterne her velkommen og synes også, at vi er godt i gang på mange af områderne, men vi ser altså ikke nogen grund til at få endnu en strategi eller endnu et dokument, og derfor stemmer Socialdemokratiet umiddelbart ikke for det her beslutningsforslag. Men er der nogle af de her emner, som vi også kan have gode debatter om i udvalget, tager vi gerne dem, men vi ser ikke umiddelbart for os, at vi vil stemme for endnu en ny strategi. Tak for ordet.

Kl. 10:17

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:17

Leila Stockmarr (EL):

Jeg synes næsten, at det er lidt pudsigt, at ordføreren står her og siger: Vi er et grønt foregangsland, for det er vi. Hele pointen med den debat, vi prøver at rejse i dag, og det forslag, vi har fremsat, er, at bare fordi man bliver ved med at sige, at man er et grønt foregangsland, betyder det ikke, at det er rigtigt. Det er ligesom det, der bliver gentaget her i dag, og det synes jeg ærlig talt er lidt frustrerende.

Jeg savner også, at ordføreren, ligesom jeg efterlyste hos ministeren, går ned i substansen. Mener ordføreren, at man kan kalde Danmark et grønt foregangsland, når vi har et af verdens højeste CO₂-aftryk? Vi er den befolkning i verden, der spiser mest kød. Vi importerer biomasse og bruger sundt og rask træ til afbrænding. Vi importerer dyrefoder, og det sker på bekostning af skove andre steder i verden. Hvordan kan det være lig med at være et grønt foregangsland i praksis? Det forstår jeg simpelt hen ikke.

Kl. 10:18

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:18

Jesper Petersen (S):

Det er vel bl.a., fordi man i Danmark og i kraft af godt politisk samarbejde her er i stand til at rykke sig i retninger væk fra de ting, som fru Leila Stockmarr beskriver her. Det er jo det, der sker i de her

år. Nu bliver der henvist til det seneste COP-møde, hvor Danmark igen fik den bedste bedømmelse, der kunne gives af landene i den opgørelse, der bliver foretaget. I lighed med ministeren synes jeg, at hvis man kigger på andre højtudviklede lande, opnår vi i Danmark faktisk temmelig meget med vores klimapolitik, og vi anerkendes også for det.

Jeg er med på, at vi fortsat har udfordringer, og at vi i forhold til vores aftryk på verden forbruger meget som danskere i vores samfund. Det er jeg enig i. Men jeg synes omvendt ikke, at der er grund til at tale ned, hvor meget vi faktisk opnår. Det handler ligesom om også at underbygge en selvtillid hos danskere, i forhold til at det her faktisk godt kan lade sig gøre. I stedet for at underbygge sådan en apati og sige, at det hele bare er ad Pommern til, kan man faktisk også understøtte danskernes fornemmelse af, at vi rykker i den rigtige retning, og vi skal endnu mere.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 10:20

Leila Stockmarr (EL):

Men det, der er farligt, er jo netop, hvis vi turnerer rundt med en fortælling, også til danskerne, om, at her går det meget godt, så vi behøver ikke gøre mere. Jeg noterer mig, at ordføreren siger, at vi bevæger os i den rigtige retning. Det er jo faktisk ikke rigtigt. Vi er ikke på vej til at udfase biomasse. Vi har lige vedtaget en grøn treparts-aftale, som vil fastholde, om ikke styrke, behovet for import af proteinfoder. Det går ikke i den rigtige retning, og det er jo derfor, vi har fremsat det her beslutningsforslag. Det er, fordi vi godt kunne tænke os en strategi for, hvordan vi bliver et grønt foregangsland. Vi har endda en global afrapportering, der lidt sådan prosaagtigt ser på, hvad vi har gjort. Hvorfor får vi ikke et mere politisk dokument med nogle klare mål, som vi kan arbejde os hen imod, sådan som ordføreren netop også siger? Vi skal bevæge os i den rigtige retning, og det er jo ikke det, vi gør i dag.

Kl. 10:20

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:20

Jesper Petersen (S):

Jeg synes jo, at det er helt på sin plads at rejse de emner, der er i beslutningsforslaget, vi behandler i dag. Det er alle sammen relevante diskussioner. Jeg synes også, at det er rigtigt at sige, at vi i forhold til det aftryk, vi sætter på verden, endnu har noget at gøre som land. Det er nogle af de debatter, som vi måske også kan have i forbindelse med opdateringen af klimamålene næste år.

Men decideret at sige – for nu at bruge det citat fra fru Leila Stockmarr – at det ikke går i den rigtige retning i Danmark, synes jeg simpelt hen er forkert. I verden er der virkelig meget at være bekymret for, og vi kan også gøre mere i Danmark. Men er det, at vi opnår vores klimamål, at der bliver mindre forbrug af biomasse, og at vi indgår en grøn treparts-aftale, at gå i den forkerte retning i Danmark? Jeg synes virkelig, at det er forkert.

Kl. 10:21

Formanden (Søren Gade):
Hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:21

Torsten Gejl (ALT):

Nogle af de initiativer er jo gode, men vi giver Enhedslisten ret i, at den samlede retning ikke er god nok. Vi får hele tiden at vide, at vi

er foran, og at vi er pionerer, f.eks. i forhold til den grønne trepart. Her får vi hele tiden at vide, at det er det første land i verden, der har sat en CO₂-afgift på landbruget – det er det første land i verden. Det er blevet sagt mange, mange gange. Man glemmer bare i samme sætning at sige: Men det er også det land i verden, der producerer mest kød pr. indbygger, så det manglede da bare.

Så vi bryster os ligesom af nogle ting, som burde være totale selvfølgeligheder, og lægger det til grund for, at vi skulle være en grøn pioner. Kan ordføreren ikke godt forstå, at det er vi i hvert fald nogle, der ikke er enige i?

Kl. 10:22

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:22

Jesper Petersen (S):

Til at starte med vil jeg sige, at jeg synes, der er meget stor forskel på det, hr. Torsten Gejl siger nu, hvor han siger, at det ikke er godt nok, at retningen ikke er god nok, eller at der skal ske noget mere, og så på det, fru Leila Stockmarr sagde for et øjeblik siden om, at det simpelt hen ikke gik i den rigtige retning i Danmark. Det synes jeg er forkert, som jeg sagde før. Jeg vil også sige, at hvis man ser på, hvor svær opgaven er med også at omstille landbruget, også med de store investeringer, der ligger, den eksport, vi har, hele den historie, vi har, og den måde, vi bruger vores areal på i dag, er det jo rigtigt, at man kan sige, at vi så har en ekstra forpligtelse som land til faktisk at gøre det. Det synes jeg er rigtigt. Men at det er en total selvfølgelighed, at man kan det, synes jeg man skal spørge andre europæiske landbrugsproducerende lande om, altså om de synes, det er en total selvfølgelighed, at man kan pålægge en CO₂-afgift og sige, at vi skal rejse 250.000 ha skov i stedet for at dyrke det, og så ikke se, at der holder traktorer herude, og at der er høtyve, fakler og massive protester, for det er jo det, der risikerer at være virkeligheden. Vi har kunnet noget andet i Danmark, og det synes jeg godt vi kan være stolte af.

Kl. 10:23

Formanden (Søren Gade):
Spørgeren.

Kl. 10:23

Torsten Gejl (ALT):

Som personer forbruger vi cirka tre gange mere CO₂ end en inder. Er det så Indien, der er et grønt foregangsland, eller er det os, som forbruger tre gange mere og udleder tre gange mere CO₂ end en inder?

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):
Ordføreren.

Kl. 10:24

Jesper Petersen (S):

Igen vil jeg sige, at der jo absolut er en relevans i den diskussion. Jeg er enig i, at vi som land og som borgere med det aftryk, vi sætter i verden, jo forbruger meget. Vi har et stort træk på verdens ressourcer, og det kan og skal vi gøre bedre. Det er også det, jeg hører ligger under hr. Torsten Gejls udsagn her. Det synes jeg er rigtigt. Men omvendt ville man jo heller ikke, synes jeg, være et foregangsland på den måde, vi gerne vil være det, hvis vi bare sagde, at vi skruer vores produktion eller vores velstand ned med to tredjedele og er på niveau med andre. Det ville vi jo ikke have befolkningens opbakning til, og vi ville heller ikke vise, at vi er et land, hvor man kan beholde

velstand og arbejdspladser, samtidig med at man tager rigtige skridt i den grønne omstilling, som jeg synes vi gør i Danmark.

Kl. 10:24

Formanden (Søren Gade):

Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til hr. Jesper Petersen fra Socialdemokratiet. Jeg byder nu velkommen til fru Linea Søgaard-Lidell fra Venstre.

Kl. 10:25

(Ordfører)

Linea Søgaard-Lidell (V):

Tak for det. Enhedslisten har i dag sat et beslutningsforslag på dagsordenen her i Folketinget med et ønske om, at regeringen skal udarbejde en strategi omkring fire specifikke områder. Jeg vil gerne starte med at takke forslagsstillerne for deres engagement i klimabatten. Det er vigtigt, at vi fortsat diskuterer, hvordan vi bedst skaber et klimaneutralt samfund, og at vi ikke mindst også hele tiden tager nogle skridt, der skal få os derhen.

Enhedslisten rejser samtidig en anden vigtig debat, nemlig hvad det vil sige at være et grønt foregangsland. I min optik er vi i Danmark et foregangsland på en række områder. Det har vi senest understreget med den grønne trepartsaftale, hvor vi har lagt sporene til en historisk stor arealomlægning. I Danmark skal vi naturligvis lade os inspirere af gode løsninger fra andre lande, men jeg mener bestemt også, at vi i Danmark kan være vores indsats bekendt, og vi skal også fortsætte med at spille en rolle, hvor vi skubber på internationalt.

Når det kommer til forslaget her, mener vi først og fremmest, at vi bør tage drøftelsen om retningen for den videre danske klimapolitik, i forbindelse med at vi sætter et nyt klimamål for 2035 næste år, ligesom vi løbende træffer beslutninger, der skal få os i mål med de eksisterende klimamål. Det har vi heldigvis et godt og bredt samarbejde om med mange af Folketingets partier. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt, at vi har fokus på, hvordan det danske samfund påvirker de globale udledninger, men jeg er ikke enig i, at det nødvendigvis lige er disse fire tiltag eller mål, som sikrer det. Forslaget her handler bl.a. om fødevarerproduktion, natur og arealanvendelse. Det er områder, hvor vi netop har lavet en meget stor grøn trepartsaftale, en aftale, som jeg personligt er rigtig glad for, men hvor Enhedslisten har valgt at stå udenfor.

Forslaget handler også om international skibs- og flytrafik, som i høj grad er reguleret i EU, og så handler forslaget om biomasse, og der er det vigtigt, at vi har effektive bæredygtighedskrav til biomasse, så det er reelle restprodukter, der bliver brændt af. Derfor har regeringen jo også skærpet bæredygtighedskravene. Jeg synes, det vil være formålstjenligt, at vi i fællesskab i udvalget går lidt mere i dybden med biomasse, også i forhold til de mange forskellige perspektiver, der er på området, og det er også i lyset af denne uges medieopmærksomhed.

Venstre kan ikke stemme for beslutningsforslaget. Tak for ordet.

Kl. 10:27

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er foreløbig en enkelt kort bemærkning. Fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:27

Leila Stockmarr (EL):

Tak til ordføreren. Jeg skal lige igen blive helt klar på noget: Anerkender Venstre ikke, at de fire områder, vi har identificeret, er centrale udfordringer i forhold til at gøre Danmark til et grønt foregangsland? Anerkender Venstre ikke, at det er et problem, at vores import af biomasse leder til, at vi fælder skov i naturbeskyttede områder i Estland eller i USA, eller at vi er med til at erodere skov

i Amazonas på grund af vores import af dyrefoder? Anerkender Venstre ikke, at vi på den front ikke er på ret kurs i forhold til med ro i maven at kunne sige, at vi er et grønt foregangsland? Og hvis Venstre ikke vil bakke op om, at vi får en strategi, hvilket jo burde være et minimum, for der kan vi jo forhandle om og blive enige om, hvad der skal stå i den strategi, vil Venstre så, når vi skal til de kommende forhandlinger om klimalov, få opjusteret klimaloven, tage nogle af de her forslag med til bordet, som kan sikre os, at vi tager et større globalt ansvar?

Kl. 10:28

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:28

Linea Søgaard-Lidell (V):

Jeg håber, at vi, når vi skal i gang med en drøftelse om klimaloven og 2035-mål, også får en grundig debat om, hvad det vil sige at være et grønt foregangsland. For det er tydeligt, at vi også har meget forskellige holdninger til det, og når vi begynder at tale om globale udledninger og Danmarks ansvar for de globale udledninger, er det vigtigt, at vi også ligesom får fastsat en fælles forståelse. F.eks. mener jeg jo, at det er meget vigtigt, at vi overholder klimalovens guidende principper om, at indfrielsen af vores klimamål skal ske så omkostningseffektivt som muligt, ligesom jeg også mener, at et grønt foregangsland jo også er et land i udvikling med frihed og muligheder for borgerne, et land, som er med til at udvikle og udbrede de grønne løsninger, som verden har brug for. Det skal vi også tage ansvar for.

Kl. 10:29

Formanden (Søren Gade):

Spørgeren.

Kl. 10:29

Leila Stockmarr (EL):

Men der er heller ikke nogen i Enhedslisten, der, fordi vi fremsætter det her beslutningsforslag, er imod lighed og muligheder for borgere og virksomheder. De her forslag er jo ikke grebet ud af den blå luft, de er jo grebet ud af Klimarådets anbefalinger til, hvordan man kan sikre en vej til både at leve op til vores klimamål og til at sikre, at vi bliver et grønt foregangsland. Så jeg vil gerne spørge igen: Hvis Venstre ikke stemmer ja i dag til, at vi skal have en strategi for at tage livtag med de her udfordringer, som også Klimarådet påpeger, er det så noget, Venstre vil være med til at bakke op om, når vi skal have opjusteret vores klimalov?

Kl. 10:30

Formanden (Søren Gade):

Ordføreren.

Kl. 10:30

Linea Søgaard-Lidell (V):

Vi skal jo have en grundig debat, når vi skal se på klimaloven næste år, og der skal vi selvfølgelig også have en debat om det, som Klimarådet har anbefalet. Jeg vil gerne fastholde, at jeg mener, det er meget vigtigt, at vi også husker på de guidende principper, som vi skrev ind i klimaloven, og som jeg mener er vigtige, nemlig at vi også når vores klimamål omkostningseffektivt, og at vi har et hensyn til arbejdspladser, til social balance, og der er jeg ikke overbevist om, at det nødvendigvis er helt tænkt ind her.

Formanden (Søren Gade):

Tak for det. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi siger tak til fru Linea Søgaard-Lidell fra Venstre. Jeg byder nu velkommen til hr. Dennis Flydtkjær fra Danmarksdemokraterne.

Kl. 10:30

have sat forbruget ned og leve som et afrikansk land, så kan det godt være, at man er et grønt foregangsland, men det er altså den måde, vi ser det på i Danmarksdemokraterne.

Med de ord kan jeg sige, at vi ikke kan støtte det her beslutningsforslag.

Kl. 10:34

(Ordfører)

Dennis Flydtkjær (DD):

Tak. Vi behandler et forslag, som handler om, at Enhedslisten vil pålægge regeringen inden udgangen af det her folketingsår at udarbejde en strategi for den grønne omstilling. Den skal omfatte, at nettoimporten af biomasse skal udfases; Danmark skal være nettoeksportør af fødevarerprotein; CO₂-udledninger fra brændstof, som international skibs- og flytrafik tanker i Danmark, skal elimineres; og så skal 30 pct. af Danmarks areal afsættes til beskyttet natur, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet.

Jeg kan starte med at afsløre, at vi i Danmarksdemokraterne – nok ikke så overraskende – stemmer imod det her beslutningsforslag, da vi ikke mener, at Danmarks klimapolitik skal baseres på ultimative mål. Vi bør i stedet være mere dynamiske og fleksible i forhold til den omverden, der er i konstant forandring. Danmark er simpelt hen et for lille land og har et for lille klimaaftryk til, at det kan retfærdiggøre de konsekvenser, som det her forslag vil have, hvis man gennemfører det i sin nuværende form.

Derudover kan jeg også klart sige, at vi heller ikke ønsker at omstille det danske landbrug fra at producere bøffer til at producere linsebøffer. Jeg tror simpelt hen ikke, at der er efterspørgsel nok til, at det kan give mening for erhvervet. Man kan også være bekymret for, at vi, hvis man går ned ad den vej, som er skitseret i forslaget, så bare kommer til at skulle importere polske bøffer i stedet for, og det hjælper heller ikke ret meget på klimaregnskabet, hvis det er den vej man går.

En anden bekymring er, at det kommer til at være med til at afvikle vores landdistrikter, og det er jo noget, vi har meget fokus på i Danmarksdemokraterne, så det synes vi heller ikke er en god idé.

Ud over det indholdsmæssige vil jeg også bare sige, at jeg også synes, det er lidt ærgerligt at man slet ikke har gjort sig bare lidt umage med at forklare, hvordan det her skal finansieres, eller hvad det egentlig koster. På den måde er det jo ret useriøst, for det er jo så alene af den grund fuldstændig umuligt for nogen som helst af Folketingets partier at stemme for et forslag som det her. For det her er noget, der kommer til at koste – jeg kan ikke engang sætte tal på – utrolig mange milliarder kroner, og der kunne man måske godt have gjort sig den umage bare lige at sige lidt om, hvordan man måske havde tænkt sig at man skulle komme i mål med det her.

Så har der indtil videre været en diskussion om, hvad det vil sige at være et foregangsland. I Danmarksdemokraterne synes vi, det er positivt, at Danmark går forrest i den henseende, at vi kan vise resten af verden, hvordan man godt kan lave en grøn omstilling, som også sker med respekt for, at det ikke skal koste velstand og arbejdspladser. Hvis man gør det, som Enhedslisten skitserer her, så kommer det både til at koste velstand og arbejdspladser, og så er vi ikke et grønt foregangsland, for det hele handler jo om, hvordan vi kan få resten af verden til at foretage den grønne omstilling på en klog måde, og at de måske kan kigge mod Danmark og se, hvordan man kan gøre det rigtigt, og hvis man kører sin egen økonomi i sæk, er man altså ikke et grønt foregangsland.

Man kan også sætte det på spidsen: Hvis det handler om at sætte sit forbrug ned, er de afrikanske lande så foregangslande? Skal vi tilbage til at lave mad over bål og fange al vores mad ude i naturen? Er man så et grønt foregangsland? Jeg tror altså ikke, at vi får overbevist ret mange mennesker rundt omkring i verden om, at det er den vej, man skal gå. Så hvis udgangspunktet er, at man bare skal

Kl. 10:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken, og nu er det hr. Mads Olsen, Socialistisk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 10:34

(Ordfører)

Mads Olsen (SF):

Tak for ordet, formand. I dag skal vi behandle et beslutningsforslag, der vedrører Danmarks position som et grønt foregangsland. Forslaget har til formål at fastsætte en række mål for Danmarks klimapolitik. I SF er vi generelt tilhængere af at opstille konkrete klimamål, fordi vi af erfaring ved, at sådanne mål rent faktisk gør en forskel for den klimainsats, vi laver her på Christiansborg. Så vi hilser idéen om at opstille en række nye mål velkommen. Men vi har nogle forbehold over for de konkrete mål, Enhedslisten her foreslår. I SF er vi optaget af at sætte mål med en klar deadline, som driver den grønne omstilling fremad. Det kræver et seriøst forarbejde, for ellers bliver det nemt sådan nogle løse hensigtserklæringer. Konkret har vi følgende bemærkninger til Enhedslistens forslag om mål.

Det første mål vedrører udfasningen af nettoimporten af biomasse. I SF mener vi ikke, at Danmark skal være det land i EU, der importerer mest biomasse pr. indbygger. Det er ikke en position, vi kan forsvare, hvis vi vil opretholde ambitionen om at være et grønt foregangsland. Derfor er det også vigtigt, at vi følger Klimarådets anbefaling om at lave en samlet strategi for at nedtrappe og prioritere Danmarks forbrug af biomasse. I beslutningsforslaget lægger Enhedslisten op til en decideret udfasning og ikke en nedtrapning, som Klimarådet ellers anbefaler, og det støtter vi ikke op om i SF. Vi undrer os i øvrigt lidt over, at Enhedslisten i beslutningsforslaget er ret tæt på at tage Klimarådet til indtægt for noget andet end det, der rent faktisk foreslår.

Det andet mål omhandler, at Danmark skal være nettoeksportør af fødevarerprotein. Målet om, at Danmark skal eksportere mere protein, end vi importerer, er efter SF's opfattelse både god sikkerheds- og forsyningspolitik. Det kan bidrage til at sikre os i en eventuel forsynings- og fødevarerkrise, og det er samtidig godt for klimaet, miljøet og den globale biodiversitet. Målet kræver en markant reduktion af den animalske produktion og en omstilling til en mere plantebaseret fødevarerproduktion, og det er en omstilling, som SF støtter. Men vejen dertil er mildt sagt ikke grundigt belyst. SF mener derfor, at der er behov for en mere tilbundsående analyse af virkemidler og omkostninger, før vi kan tage stilling til et konkret mål, så vi kan nå at sætte et reelt mål med en konkret deadline. At sætte et mål i blinde og uden en klar deadline er i vores øjne ikke den rigtige vej at gå.

Det tredje mål vedrører eliminering af CO₂-udledninger fra det brændstof, som international skibs- og flytrafik tanker i Danmark. Målet handler om at sætte et nettonulmål for udledningen fra det brændstof, som skibe og fly tanker i Danmark til udenrigsruter, og lige nu indgår disse udledninger ikke i vores klimaregnskab, mens andre lande er begyndt at tage dem med i deres klimapolitik, f.eks. Storbritannien, som medregner udenrigstransport i deres nettomål for 2050. Det foreslåede mål vil kræve en massiv havvindsudbygning og etablering af power-to-x-anlæg i stor skala. SF kan godt støtte op om sådan et mål, men med forbehold for de økonomiske omkostninger, det vil have at føre sådan et mål ud i livet. Seriøse mål bør desuden i vores øjne have en klar deadline, og på nuværende

tidspunkt mangler vi analyser af, hvor hurtigt det er muligt at etablere en tilstrækkelig produktion af grønne flybrændstoffer. Det synes vi er vigtigt at få afdækket, inden der eventuelt sættes et konkret mål.

Kl. 10:40

Det fjerde og sidste mål omhandler, at 30 pct. af Danmarks areal skal afsættes til beskyttet natur, hvoraf 10 pct. skal være strengt beskyttet, og den ambition deler SF fuldt ud. Vi vil arbejde benhårdt for, at der sættes et sådant mål i forbindelse med de kommende forhandlinger om en biodiversitetslov. I den forbindelse får vi forhåbentlig et fagligt grundlag, der kan belyse realismen i forskellige deadlines for indfrielsen af sådan et mål. Derfor er det i vores øjne også det rigtige tidspunkt at drøfte sådan et mål.

Samlet set er det fremsatte beslutningsforslag et godt eksempel på, hvordan vi ikke lever op til vores ambitioner om at være et grønt foregangsland, men hvorfor det netop er disse fire mål, der skal ændre på det scenarie, forekommer mig lidt uklart. Ligeledes er det uklart, hvordan disse mål skal føres ud i livet, og hvad omkostningerne herved vil være. SF stemmer derfor gult til forslaget, men anerkender behovet for, at de fire mål, som her er fremsat af Enhedslisten, kræver politisk opmærksomhed ved fremtidige forhandlinger. Tak for ordet.

Kl. 10:38

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger, og den første er til fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:38

Leila Stockmarr (EL):

Tak, og tak til ordføreren. Det undrer mig lidt, at SF vælger den her position, må jeg sige. Det virker lidt, som om man har sat sig ned og så ledt med en lup efter håret i suppen for at finde en undskyldning for ikke at kunne bakke op. For det, vi foreslår, er jo en strategi. Og i en strategi kan man sidde og blive enige om, hvordan man skal nå de mål. Det er jo ikke sådan, at vi nu har opsat nogle forslag til, hvor man skulle sætte det politiske mål. Men vejen dertil og muligheden for at indgå kompromiser, i forbindelse med at man lavede sådan en strategi, er vi jo åbne over for.

Så det er bare af nysgerrighed: Hvis man i SF langt hen ad vejen er enig i diagnosen, altså at det her er udfordringer, hvorfor er det så, at man som minimum ikke vil være med til at se på og have en politisk strategi og dermed tage ansvar for, at vi kan rykke på nogle af de her dagsordener, vi er enige om er udfordringer, for at vi kan være et grønt foregangsland?

Kl. 10:39

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:39

Mads Olsen (SF):

For at vi kan stemme for en strategi, handler det jo også om, hvilket mål vi snakker om. Om det konkret skal være de her fire mål eller nogle andre, synes jeg godt man kunne diskutere. Så er der også det her med, at de økonomiske omkostninger hertil jo også varierer kraftigt baseret på, om det er i 2045, man vil have at det her mål skal indfries, i 2060 eller i et andet årstal. Og den usikkerhed omkring økonomien gør, at vi stemmer gult, men vi synes som sagt, at de her mål kræver politisk opmærksomhed, og at vi i SF gerne vil tage ansvar ved forhandlingsbordet. Der kommer forhåbentlig nogle forhandlinger omkring mange af de her forslag, vi stemmer om nu, og der kommer vi til at tage ansvar inde ved forhandlingsbordet.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:40

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det svar. Sådan mere konkret skal jeg lige blive helt klar på, hvad SF's position er, når det f.eks. kommer til biomasse. Altså, Danmarks Naturfredningsforening har jo så sent som i den her uge været ude at slå på, at vi skal stoppe med at importere biomasse, fordi det ikke er bæredygtigt, og fordi det er hamrende usolidarisk over for de lande, hvor vi fælder sunde og raske træer til eget forbrug her i Danmark. Er det ikke også en linje, som SF bakker op om? Og lidt i samme dur: Skal jeg forstå det sådan, at SF står her i dag og siger, at man ikke vil være med på at sætte et mål for at blive nettoeksportør af proteinfoder? Er det SF's position?

Kl. 10:41

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:41

Mads Olsen (SF):

Nu er det her jo en samlet strategi, der involverer – for bare at tage det fra sidste ende til den første – at der er flere mål i det her. Og vi støtter jo op omkring det her med, at Danmark skal være nettoeksportør af fødevarerprotein. Der er jo konsekvens med den politik, vi gerne vil føre i SF. Så det er for os naturligt at bakke op om det, men der er også bare en række andre mål, som vi har nogle betænkeligheder ved. Hvordan kan vi nå dem, og hvordan skal vi få overblik over de økonomiske udfordringer, der er hertil? Der er bl.a. det her med udbygningen af havvind, som vi jo har set. Tak for ordet.

Kl. 10:41

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 10:41

Torsten Gejl (ALT):

Det er angående biomasse. Mener SF, vi skal blive ved med at importere biomasse ud i al fremtid, uanset hvor meget vindenergi, og hvor meget solenergi, og hvor meget geotermi, og hvor meget alternativ energi, vi kan lave – altså *rigtig* alternativ energi? Mener SF, at vi bare skal blive ved med at importere biomasse ud i al fremtid?

Kl. 10:42

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:42

Mads Olsen (SF):

Det, vi mener, er, at vi skal nedtrappe, nedprioritere vores import af biomasse. Men jeg tænker da ikke – uden at være ordfører på det område – at vi skal importere det ud i al fremtid. Det er også derfor, det er lidt uklart, hvornår det her forslag vil sætte en deadline for det. For er det i år 2070 er det jo en anden diskussion, end hvis det er i 2050 osv. Det er også den anbefaling, Klimarådet har, så vidt jeg forstår: Man foreslår en nedtrapping og ikke en decideret udfasning, som Enhedslisten skriver i det her beslutningsforslag, i hvert fald som jeg lige læser det og Klimarådets anbefalinger.

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 10:43 regeringen at udarbejde. Og så vil jeg sige, ligesom ministeren venligt bemærkede, at jeg også, da jeg så det her beslutningsforslag, havde den hårde kritik, som Enhedslisten kom med til vores eget beslutningsforslag fra Liberal Alliance om atomkraft, på min radar. Det virker lidt hen ad dobbeltmoral, men sådan kan ting jo smutte.

Kl. 10:43

Til sidst vil jeg sige, at vi må kunne vide, hvad konsekvenserne af forskellige forslag er, og der er altså ikke meget om konsekvenssiden af de her ting. Mål er jo altså gratis at opstille. Tak for ordet.

Kl. 10:46

Torsten Gejl (ALT):

Men det her er jo en invitation til bl.a. SF om at sætte nogle mål på nogle rigtig, rigtig vigtige områder og så sammen drøfte, hvad for nogle årstal vi kan nå *det* mål i, *det* mål i og *det* mål i, ligesom vi gjorde med klimaloven, som jo trods alt har trukket en udvikling. Så det er sådan en invitation til at komme ind i et lokale, og så kan SF være med til at sige: Det er i det årstal, vi gør det; det er i det årstal, vi gør det; det er sådan her, vi skal finansiere det. Hvis vi skal have sådan en snak om fire vigtige grønne områder, vil SF's stol så virkelig stå tom?

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:46

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:43

Leila Stockmarr (EL):
Tak for det. Først vil jeg lige til afklaring høre, om jeg skal jeg forstå det sådan, at Liberal Alliance ikke bakker op om, at vi skal have 30 pct. beskyttet natur i Danmark, herunder 10 pct. strengt beskyttet? For jeg har næsten lige været til konference med Ole Birk Olesen fra ordførerens eget parti, som slog fast, at det var noget, som Liberal Alliance vil kræve i forbindelse med en forhandling af en ny natur- og biodiversitetslov. Så det vil jeg gerne lige have afklaret.

Så savner jeg da også lidt det her svar på det, der handlede om præmissen for vores beslutningsforslag. Ud over den enighed, vi har om behovet for at udfase importen af biomasse – og tak for det – mener Liberal Alliance så ikke, at vi har et forklaringsproblem, når vi har et af de højeste CO₂-aftryk pr. capita i verden og vi samtidig turnerer rundt på de bonede gulve til COP og andet og kalder os selv et grønt foregangsland? Deler Liberal Alliance ikke den analyse, at der er en form for diskontinuitet i den fortælling, som vi bør tage politisk ansvar for at ordne?

Kl. 10:47

Mads Olsen (SF):

Hvis regeringen lagde op til nogle forhandlinger om det her, ville vi da deltage, for så ville vi have et grundigt analysearbejde at gå ud fra. Om det, der f.eks. står i det fjerde og sidste mål – det her med 10 pct. strengt beskyttet natur osv. – håber vi, at der kommer et fagligt grundlag i forbindelse med biodiversitetsrapporten for nogle realistiske deadlines, så vi kan tage en meget grundig diskussion om, hvorvidt det skal være i det årstal eller det årstal. Det er lidt svært at gøre uden et fagligt grundlag, som vi forhåbentlig får med biodiversitetsloven.

Kl. 10:44

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerækken. Nu er det hr. Steffen W. Frølund fra Liberal Alliance. Værsgo.

Kl. 10:44

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 10:47

(Ordfører)

Steffen W. Frølund (LA):

Tak for ordet. Der er positive aspekter ved beslutningsforslaget, og vi kan selvfølgelig bakke op om intentionen om, at Danmark skal være et grønt foregangsland. Jeg synes, Enhedslisten har været nogle dygtige politiske drillepinde på det seneste. Det er ikke mange dage siden, Enhedslisten var i juledrillenissehumør og bad regeringen stemme for sine egne klimamål.

Et positivt element er hensigten om at udfase nettoimporten af biomasse, og forslaget her er næsten så veltimet efter TV 2's Operation X-reportage den anden aften, at forslagsstillerne må knibe sig i armen. Vi synes også, at biomasse er et problem, og er i vores egen biomassepolitik også tæt på enstænkende med det, som forslaget her lægger op til. Biomasse er ikke bæredygtigt eller vedvarende i de skalaer, som vores rolle som foregangsland tilsiger. Gjorde alle som os, gik det galt for skovene, så det er jeg skeptisk over for. Vi deler også ambitionen om at få mere natur, men 30 pct. er nok et urealistisk tal, når vi ikke engang er længere med at sikre de eksisterende målsætninger på en hensigtsmæssig måde. Hvad angår hensigten om at eliminere CO₂-udledninger fra brændstof, som international skibs- og flytrafik tanker i Danmark, ser vi ikke meget mening i det. Hellere arbejde med at gøre det grønnere i Danmark end bare at flytte det ukritisk til andre lande.

Når vi stemmer imod er det, fordi vi ikke deler synet på alle elementerne af den strategi, som Enhedslisten ønsker at pålægge

Steffen W. Frølund (LA):

Det var mange ting, jeg skal prøve at koge ned i et kort svar. Først vil jeg sige om naturhensyn, at det selvfølgelig er et spørgsmål om den klassificering, vi har, af naturerne. Vi vil meget gerne have rigtig meget natur, så man kan sige, at konturerne af det, der bliver foreslået her, peger i en retning, vi også er med på, men at sætte skrappere og højere og højere krav uden at anvise vejen dertil er det, vi bliver lidt skeptiske over for, når vi ikke engang er lykkedes med rent faktisk at opnå de eksisterende målsætninger for natur. Så skal vi hellere opnå dem end sætte nye mål. Det var mit budskab og ikke, at natur ikke er godt.

Til den sidste del med det grønne foregangsland og vores eget udslip osv., vil jeg sige, at der synes jeg faktisk, at Danmarksdemokraternes ordfører siger det meget pænt: Der er jo lande, som vi på ingen måde ville sige var foregangslande på den grønne omstilling, og som har meget lavere CO₂-aftryk, end vi har. Det, der må være humlen, er, at man først er et grønt foregangsland, når man formår at koble reduktioner i CO₂ med stigning i velstand og velfærdsniveauerne, man har i samfundet. Der synes jeg faktisk, at Danmark gør det rigtig godt.

Kl. 10:48

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for den anden korte bemærkning, værsgo.

- Kl. 10:48 **Leila Stockmarr (EL):**
Så kunne jeg godt tænke mig at spørge Liberal Alliance i forlængelse af det: Når vi lige om lidt, som jeg også spurgte Venstre om tidligere, skal forhandle en ny klimalov og nye ambitioner for vores klimaindsats, hvad tager Liberal Alliance så med til bordet – også når det gælder om at reducere vores globale CO₂-udledninger?
Er der nogle af de her ting, der er i beslutningsforslaget i dag, som vi kan regne med at Liberal Alliance vil være med til at presse på for bliver en del af en ny klimalov, sådan som Klimarådet efterhånden har anbefalet en del gange? Vi har stadig ikke fået klart svar bl.a. fra regeringen på, hvor de står.
- Kl. 10:49 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 10:49 **Steffen W. Frølund (LA):**
Tak for det spørgsmål. Liberal Alliance byder sig konstruktivt til i de forhandlinger og har også lært af erfaringer fra tidligere klimalovsforhandlinger. Så vi dukker konstruktive op. Hvad det lige præcis skal være for nogle reduktionsmål, er vi åbne over for, men vi er meget, meget bevidste om, at det skal være reduktionsmål, og at det ikke skal være mål om, at det skal gøre så ondt som muligt at være dansker. Jeg vil igen fremhæve biomasse, som er et af de steder, hvor jeg tænker, at vi godt kunne være enige med Enhedslisten på lange stræk i den forhandling.
- Kl. 10:49 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Så er det hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.
- Kl. 10:49 **Torsten Gejl (ALT):**
Tak. Jeg har en eller anden respekt for den måde, som Liberal Alliance griber det her an på. Selv om Liberal Alliance tit ender et andet sted, end jeg gør, oplever jeg ikke, at der er den her automatiske følelsesprægede tagen afstand fra alt med klima og natur, ligesom der er hos DD og DF. Jeg oplever, at der er en seriøs og nøgtern overvejelse af de enkelte ting ud fra Liberal Alliances ideologi, og det respekterer jeg.
Vi deler Liberal Alliances bekymring angående biomasse. Når Liberal Alliance jo altså også er et af Folketingets stærkeste naturpartier og Ole Birk Olesen jo er foregangsmand, i forhold til at der skal være 30 pct. beskyttet natur og 10 pct. strengt beskyttet natur, så er der vel på en eller anden måde næsten fællesmængde nok på tværs af Folketinget til, at det her må nærme sig gult lys, eller hvad?
- Kl. 10:50 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Ordføreren.
- Kl. 10:50 **Steffen W. Frølund (LA):**
Først og fremmest tak for de pæne ord, også til Ole Birk Olesen. Dem deler jeg i øvrigt også, hvad det angår. Det var jo også det, som jeg prøvede at fremhæve i talen. Der er jo også elementer i det forslag, som vi godt kunne se os selv i.
Det at have sådan en buket med en samlet strategi, hvor de her meget forskellige ting passer ind, ved jeg ikke om er måden at gå til det på. Så synes jeg også, at hvis vi skulle gå sammen om at lave noget i forhold til natur, hvilket jeg da godt kunne se os i, skylder vi
- Kl. 10:48 også at anvise hvordan i et samlet forslag, og den del mangler altså også her, for at vi kan se os i det.
- Kl. 10:51 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Henrik Frandsen fra Moderaterne. Værsgo.
- Kl. 10:51 (Ordfører)
Henrik Frandsen (M):
Tak for ordet, formand. Det står slemt til med den grønne omstilling i Danmark, i hvert fald hvis man skal lytte til forslagsstillerne bag ved det beslutningsforslag, vi behandler i dag.
Jeg er glad for, at jeg ikke selv deler det formørkede syn på dansk natur- og klimaindsats, som forslagsstillerne her. Jeg mener faktisk, at Danmark på mange områder er et foregangsland, når det gælder den grønne omstilling. Og så køber jeg ikke præmissen bag beslutningsforslaget, men jeg er enig i, at der stadig er meget, der skal gøres, inden vi er i mål med den grønne omstilling. Det er jeg fuldstændig enig i.
Det seneste eksempel på, at Danmark er et foregangsland, er aftalen om den grønne trepart. Der er forslagsstillerne ikke med. Her har vi lavet en samlet plan for et fremtidigt grønnere Danmark, hvor klima, havmiljø, natur, biodiversitet og en helt masse andre ting bliver håndteret i et bredt samarbejde mellem organisationer, erhverv og samfund. Det er en aftale, hvor alle parter har forpligtet sig til at sætte handling bag – handling, der gør, at vi kommer i mål med de meget ambitiøse målsætninger, som er sat op.
Forslagsstillerne oplister i deres beslutningsforslag fire konkrete emner med nogle meget vidtgående mål. Nettoimporten af biomasse skal udfases. Her mener vi i Moderaterne, at det, der er vigtigt, er, at vi til stadighed arbejder efter de meget, meget stramme bæredygtighedsmål, der er omkring biomasse til Danmark. Det næste forslag er, at Danmark skal være nettoeksportør af fødevarerprotein. Det må jeg sige er et meget ukonkret og meget diffust forslag, hvor der ikke ligger nogen handlinger bag. Alene af den grund er det problematisk. CO₂-udledninger fra brændstof, som international skibs- og flytrafik tanker i Danmark, skal elimineres. Der er jeg i hvert fald stolt af at kunne sige, at vi i Danmark jo allerede er godt i gang omkring luftfarten, hvor vi jo har besluttet, at vi i 2030 skal have helt grøn luftfart. Så vi arbejder ad det spor. Sluttelig skal 30 pct. af Danmarks areal afsættes til beskyttet natur, hvoraf 10 pct. er strengt beskyttet. At begynde at arbejde med det lyder meget sympatisk, men jeg tror, vi skal have definitionerne på plads, inden vi begynder at arbejde den vej.
For os er alle fire emner vigtige, og det er også områder, der skal arbejdes med. Det kommer vi også til i forbindelse med det arbejde, der f.eks. går i gang efter årsskiftet omkring fastsættelse af nye 2035-klimamål. Men at bruge det som argument for, at Danmark ikke er et foregangsland, når det gælder den grønne omstilling, køber jeg ikke. Så Moderaterne kommer ikke til at stemme for beslutningsforslaget.
- Kl. 10:54 **Anden næstformand (Karina Adsbøl):**
Tak til ordføreren. Der er en række korte bemærkninger, og den første er fra hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.
- Kl. 10:54 **Martin Lidegaard (RV):**
Tak. Det slog mig bare lige pludselig, når nu ordføreren indledte med, hvor fantastisk godt det går med den grønne omstilling i Danmark, her dagen efter at Danmark har tabt sit største grønne

havvindsudbud på gulvet, fordi regeringen ikke har ønsket at bygge et brintrør til Tyskland og har insisteret på et medejerskab for staten, i hvert fald hvis man skal tro de selskaber og erhvervsorganisationer, der har været ude at kommentere på det: Hvad har den her regering egentlig gennemført og implementeret? Altså, vi har jo lavet en grøn trepart. Det er jo bare gode, smukke bogstaver – det medgiver jeg – på mit papir indtil nu. Men hvad har den her regering *egentlig* implementeret af grøn omstilling indtil nu? For jeg kan faktisk ikke komme på et eneste succesfuldt område.

Kl. 10:55

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:55

Henrik Frandsen (M):

Så kan jeg da bare lige med det samme sige en flyafgift, altså en grøn afgift på indenrigsflyvning. Det nævnte jeg også i mit indlæg, så der er i hvert fald minimum én ting. Så vil jeg også sige, at jeg fuldstændig deler spørgerens bekymring omkring det, der er sket, hvor der jo desværre ikke var nogen, der ville byde på de tre havvindsudbud ude i Nordsøen. Den bekymring deler jeg. Jeg vil også sige, at det, der er vigtigt nu, er at finde ud af, hvad det er, der gør, at man ikke har budt på de tre områder. For os i Moderaterne er udbygningen af havvind jo stadig væk meget, meget vigtig, og den skal vi komme videre med, men vi står i en kritisk situation lige omkring det. Men det er jo måske lidt meget sige, at det nødvendigvis er regeringen, den er gal med her. Det kan jo også være, at vilkårene ude i verden bare har ændret sig markant, siden den aftale omkring havvind blev lavet, og hvor Radikale øvrigt også var en del af den aftale.

Kl. 10:56

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Spørgeren for sin anden korte bemærkning.

Kl. 10:56

Martin Lidegaard (RV):

Både da den aftale blev lavet og siden da, har Radikale Venstre og alle brancheorganisationerne råbt og skreget på at få taget en beslutning om det brintrør til Tyskland, men det er ikke kommet. Og så er det pudsigt, at ordføreren lige nævner flyafgiften, for den endte jo fuldstændig som absurd teater. Altså, regeringen har sat den så lavt, at den overhovedet ikke ændrer noget adfærd. Men alligevel har Enhedslisten, SF og Socialdemokratiet insisteret på, at det provenu, der kommer, så skal gå til en ældrecheck, sådan at vi ikke kan lave grønne brændstoffer. Det betyder, at vi har fået en flyafgift, der ikke giver nogen CO₂-reduktion. Hvis det er det eneste eksempel på, hvad denne regering har gennemført på det grønne område, så er det godt nok ikke meget.

Kl. 10:56

Anden næstformand (Karina Adsbøl):
Ordføreren.

Kl. 10:56

Henrik Frandsen (M):

Jeg må bare minde om, at spørgeren bad mig om at nævne mindst *ét* eksempel på, at regeringen havde gennemført og implementeret noget. Og det var lige det, der kom op; det var flyafgiften. Så jeg nævnte det, som spørgeren bad om, og jeg måtte jo så i øvrigt ikke bruge den grønne trepart som eksempel. Den havde spørgeren med i sit spørgsmål, for den har I også med, men den er jo ikke implementeret endnu. Så jeg tror, at jeg svarede på det, som spørgeren spurgte om.

Omkring brintrøret er der jo en meget grundig proces i gang for, hvordan vi får gennemført at lave et brintrør. For mig er det vigtigt, at vi kommer i en situation, hvor brintrøret også bliver en realitet. Men der er det også vigtigt, når man gør det, at den risiko, som staten løber i forbindelse med det, er delt mellem dem, der skal bruge det, og staten. Men jeg ville da gerne have været i en situation, hvor vi *havde* truffet en afgørelse om brintrøret. Det er der ingen tvivl om.

Kl. 10:57

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Så er det fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 10:57

Leila Stockmarr (EL):

Tak, og tak til ordføreren. Der er noget lidt ironisk over den her argumentation, jeg synes vi hører i dag. For noget af den kritik, der bliver fremført i forhold til det her beslutningsforslag, handler om, at ambitionerne simpelt hen er for høje, men det er jo det, der er hele idéen med at være et grønt foregangsland; det er at have høje ambitioner. Det er jo at tage ud i verden og sige, at man faktisk godt kan gøre det her, uden at man sætter samfundsøkonomien over styr. Det er netop derfor, vi har fremsat det her beslutningsforslag, for det er det, Klimarådet siger, altså at netop de her spor, som vi godt kunne tænke os at få skrevet ind i en strategi, så vi reelt tog et globalt ansvar, er ladsiggørige. Det har vi eksperternes, regeringens eget rådgivende organs ord for.

Det var jo den samme logik, der gik igen, da vi vedtog 70-procentsmålsætningen. Jeg var med på COP'en med den daværende klimaminister, der turnerede rundt og fortalte de andre lande om, at det var muligt, og at vi ikke havde sat målet efter, at vi havde alle svar her og nu, men at vi havde sat målet, fordi det var det eneste forsvarlige at gøre for at vise, at vi som et rigt land kunne gå forrest. Så jeg forstår simpelt hen ikke den her argumentation om, at høje ambitioner skulle stå i vejen for at være et grønt foregangsland. Hænger det ikke netop sammen?

Kl. 10:59

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 10:59

Henrik Frandsen (M):

Præmissen for beslutningsforslaget er, at Danmark *ikke* er et grønt foregangsland, og det er den, jeg anfægter. Det mener jeg vi er, og det mener jeg vi skal blive ved med at være. Jeg deler også ønsket om, at vi, når vi skal til at diskutere 2035-målet til næste år, så laver nogle ambitiøse mål, der peger frem mod de ambitiøse mål, som også står i regeringsgrundlaget, hvor klimaneutraliteten allerede skal være til stede i 2045, og hvor vi har reduceret med 110 pct. i 2050. Det synes jeg er ambitiøse mål.

Jeg mener også, det er vigtigt, at vi, når vi skal til at diskutere 2035-målet, så sikrer os, at det bliver udformet på en måde, så vi når de to andre mål i 2045 og 2050. Så jeg mener dermed også, regeringen er ambitiøs, og vi gennemfører det i øvrigt også, apropos den sidste kommentar, og jeg, mener, at vi stadig væk er et grønt foregangsland.

Kl. 10:59

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Spørgeren for anden korte bemærkning.

Leila Stockmarr (EL):

Men det svarer jo ikke på spørgsmålet, at man siger, at man vil have ambitiøse mål for 2035. Regeringen vil ikke engang sige, hvad man selv vil gå efter i forhold til det mål. Der har vi jo i Enhedslisten været meget klare og spillet ud med 90 pct., som er det højeste af de scenarier, som Klimarådet anbefaler. Vi har ikke hørt noget fra regeringen, så det er jo lidt en gratis omgang at stå her og sige, at vi skal have en ambitiøs klimalov fremadrettet.

I forhold til det her med præmissen for beslutningsforslaget er det jo igen det her med, at man siger, at hvis man står på talerstolen og siger, at Danmark er et grønt foregangsland, og at her går det godt, så må det være rigtigt. Hvorfor forholder ordføreren sig ikke til Klimarådets kritik eller anbefalinger af, hvad der skal til for, at vi får taget livtag med, at vi har et forbrug af klodens globale ressourcer, som er ude af proportioner?

Kl. 11:00

Anden næstformand (Karina Adsøl):

Tak! Når formanden rejser sig, er det, fordi tiden er gået. Ordføreren, værsgo.

Kl. 11:00

Henrik Frandsen (M):

Mange tak. Jeg skal forsøge at holde mig inden for tidsfristen. Det er lidt svært, når der kommer flere spørgsmål oven i hinanden. Jeg starter forfra. Omkring udformningen af 2035-målet mener jeg, og der mener Moderaterne i lighed med ministeren på området, at det er vigtigt, at vi får sat os ned og grundigt får analyseret, hvad det er, vi skal nå i 2035, for at vi med sikkerhed når vores mål i 2045. Det skal ikke bare blive sådan en budrunde, hvor man som politisk parti melder noget ind, altså hvis nogle melder 80 pct., så er der andre, der melder 82 pct., 84 pct. og 86 pct., ingen højere? Jo, 88 pct., så er det det, vi går efter. Det er vigtigt, at det er gennemanalyseret, og at det hviler på et fagligt grundlag.

Kl. 11:01

Anden næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen, Danmarksdemokraterne. Værsgo.

Kl. 11:01

Kim Edberg Andersen (DD):

Tak for det. Man tenderer til sådan at blive helt lun i maven, når man hører, at et parti fra regeringen har fundet ud af i forhold til de her hallelujamål, man satte, dengang man sagde 2030 og 70 pct., hvor man gik ind på Enhedslistens retorik, at der ramte virkeligheden med udbud af havvindmølleparker, hvor markedet sagde: Ja ja, der er så bare ikke noget behov for det. Når man så hører en moderat stå deroppe og sige, at vi skal være et grønt foregangsland, og at vi skal gøre det på en måde, hvor vi alle sammen kan være med, så bliver man jo som danmarksdemokrat glad, for det betyder så også, at vi kan se, nu, hvor vi allerede har fundet ud af, at der ikke er nogen businesscase i havvindmølleparker, fordi der ikke er nogen, der vil byde ind på det, at det er, fordi vi har sat nogle mål, som ingen har brug for.

Hr. Brian Vad Mathiesen har jo sagt, at vi skal revurdere det her. Er det, jeg hører Moderaterne sige i dag, at når vi så også skal til ikke at plastre Danmark til med jernmarker, så er Moderaterne lige så lydhøre og siger: Ja ja, det kan godt være, at vi fra Folketingets talerstol har sagt, at det skal være i 2030, og at hockeystaven ikke findes, men den findes faktisk, så vi skal ikke plastre Danmark til med jernmarker? Og det første sikre bud på, at det ikke er vejen

frem, er, at havvindmølleparker var der ikke nogen der ville byde ind på.

Kl. 11:02

Anden næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:02

Henrik Frandsen (M):

Spørgeren siger, at jeg skulle have givet udtryk for, at vi skal være et grønt foregangsland. Jeg mener sådan set, at jeg har givet udtryk for, at vi allerede er et grønt foregangsland. Og vi skal blive ved med at være et grønt foregangsland. Vi skal ikke stoppe her. Det er også derfor, jeg siger, at de fire områder, som forslagsstillerne nævner i deres beslutningsforslag, er absolut relevante områder, som vi skal arbejde med også i fremtiden. Jeg mener bare, at det er for løst til, at vi kan stemme for beslutningsforslaget, for det er ikke den vej, vi ønsker at gå. Vi ønsker at inddrage det i næste års arbejde omkring et 2035-mål.

Så er jeg helt enig i, at det da er helt vildt ærgerligt, at der ikke er kommet bud på de tre havvindmølleparker ude i Nordsøen. Det tager jeg ikke som et udtryk for, at havvind er dødt, og at det ikke er noget, vi skal arbejde videre med. Det tager jeg som et udtryk for, at nu skal vi gå i dialog med byderne, og så skal vi finde ud af: Hvad er det i virkeligheden for nogle stopklodser, der har gjort, at I ikke afleverede nogle konvolutter? Når vi så har fundet ud af det, er vi i Moderaterne helt opsat på, at vi så skal finde ud af, hvordan vi kommer videre med havvind.

Kl. 11:04

Anden næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Så er det hr. Kim Edberg Andersen for den anden korte bemærkning. Værsgo.

Kl. 11:04

Kim Edberg Andersen (DD):

[Lydudfald] ... jeg køber præmissen. Og jeg er enig med regeringen i, at vi er et grønt foregangsland. Men når jeg ser tilbage på den kortere historie, vil jeg sige, at så er man ligesom hoppet med på vognen, og nu rammer man virkeligheden. For en af stopklodserne for, at man ikke har lavet en havvindmøllepark, er jo dybest set, at man ikke kan få den til at løbe rundt, ikke? Og sådan som jeg kender erhvervslivet og markedsøkonomien, er det sådan, at hvis det havde været en god forretning at lave en havvindmøllepark, så havde man lavet en havvindmøllepark.

Det fører mig tilbage til, at hr. Brian Vad Mathiesen jo har sagt, at vi ikke har brug for al den her grønne energi nu, og at det skal gentænkes. Danmarksdemokraterne er Danmarks mest behjælpelige parti over for regeringen, og skulle man ikke lige sige: Ej, vi skal ikke have jernmarker; vi har tiden; der er ikke et marked for strømmen; lad os putte det op på taget?

Kl. 11:04

Anden næstformand (Karina Adsøl):

Tak. Ordføreren.

Kl. 11:04

Henrik Frandsen (M):

Jeg kan ikke stå her på Folketingets talerstol og sige, hvad det er for nogle stopklodser i udbuddet, der har gjort, at der ikke er nogen, der har budt på de tre havvindmølleparker. Jeg tænker, at det, der er vigtigt nu, er det arbejde, der går i gang fra Energistyrelsens side med at gå i dialog med byderne og finde ud af, hvad det er, der har gjort, at det til vores overraskelse ikke har været attraktivt at byde på

de parker. Det synes jeg er den rigtige måde at gå videre i processen på, for så får vi et oplyst grundlag at arbejde videre med havvind på.

Kl. 11:05

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak, det passede. Tak til ordføreren. Der er ikke flere korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken. Nu er det hr. Frederik Bloch Münster fra Det Konservative Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:05

(Ordfører)

Frederik Bloch Münster (KF):

Tak, formand. Først og fremmest vil jeg gerne takke forslagsstillerne for at tage initiativ til en god klimadebat. Det er jo meget nødvendigt i disse tider. De fire punkter, der fremhæves af forslagsstillerne, er klart områder, hvor der skal nås resultater, nok også tæt på ordlyden, men vi har dog nogle anker imod nogle af punkterne, som status er her pr. den 6. december 2024.

I forhold til det første punkt mener vi ikke, at det på nuværende tidspunkt er realistisk og hensigtsmæssigt at træffe beslutning om at stoppe nettoimporten af biomasse, om end vi selvfølgelig bakker op om Klimarådets ønske om, at vi rent faktisk får en strategi for nedtrapning og prioritering af brugen af biomasse, for træbiomasse spiller sammen med de øvrige energikilder fortsat en rolle i vores system og har betydning for vores energiproduktion samt forsynings-sikkerhed. Det blev mere og mere klart i går, da vi i går bl.a. kunne konstatere, at der desværre ikke er nogen, der ønsker at sætte havvindmøller op på de rammevilkår, der tilbydes for nuværende. Men det er afgørende for træbiomassen, at den er bæredygtig, for vi kan selvfølgelig ikke være tjent med, at træ, der kan benyttes til et bedre formål, brændes af.

I forhold til det andet punkt skal Danmark selvfølgelig være eksportør af plantebaserede proteiner, og vi har også bakket op i »Aftale om Implementering af et Grønt Danmark« om at øge indsatsen på det her område, at få udviklet nogle gode plantebaserede fødevarerprodukter. Med treparten bliver der mindre areal til rådighed til dyrkning, og det betyder så også, at hvis vi skal producere flere planteproteiner i Danmark, har vi altså brug for at have de rette teknologier til rådighed. Og der må vi bare sige, at lige nu i EU er rammevilkårene for at udvikle nye løsninger og nye produkter og nye metoder bare ikke optimale, i hvert fald ikke i forhold til tidsperspektivet, så investeringerne ender andetsteds. Så vi finder det ikke realistisk at sætte et konkret mål på nuværende tidspunkt med de eksisterende forudsætninger, for vi kan kun bestemme så meget her fra Christiansborgs side af.

Så er det selvfølgelig også vigtigt at få reduceret CO₂-udledning for international skibs- og flytrafik. Men dette skal ske via international regulering for at undgå konkurrenceforvridning, og så skal det selvfølgelig også ske igennem produktion af grønt dansk brændstof til fly og skibsfart, hvilket jo har lidt trange kår i disse tider. Luftfarten har jo allerede en global målsætning om CO₂-neutralitet i 2050, og det er understøttet af EU's kvotesystem ReFuelEU Aviation-forordningen fra 2025 og FN's klimaprogram CORSIA. Og nationale tiltag, som går ud over dette, kan jo flytte luftfarten til andre lande og skade dansk konkurrenceevne, så den bedste måde at udfase på er jo egentlig ved at producere grøn dansk strøm af den grønne energi, vi producerer. Og søfarten bør således også reguleres via initiativer i EMU og i EU, hvor der også er flere initiativer i gang. Og nationale særkrav risikerer at flytte gods til udenlandske havne, hvilket vil være ineffektivt og dyrt for Danmark. Så effektiv omstilling på dette område kræver altså tilgængelige alternative brændstoffer til attraktive priser. Indenrigssøfarten er jo allerede omfattet af klimaloven og 70-procentsmålsætningen – heldigvis.

Det sidste element, der lægger op til 30 pct. beskyttet natur stemmer selvfølgelig ikke overens med de tal, vi har aftalt i »Aftale om Implementering af et Grønt Danmark«, hvor niveauet er 20 pct. beskyttet natur og op til 10 pct. strengt beskyttet natur. Især det sidste er vi rigtig glade for. Dette skal udmøntes i forbindelse med den kommende natur- og biodiversitetslov.

Der er jo desværre meget uenighed om, hvad der er beskyttet natur den dag i dag, og derfor er det jo relevant at starte med at få udregnet, hvad niveauet er og få sikret, at der er en reel definition af de eksisterende udpegninger, hvis de altså har en biodiversitetskvalitet. For vi kan selvfølgelig ikke stå inde for, at tankstationer og motorveje er beskyttet natur. Så et så højt mål, som der lægges op til i forslaget her, er desværre en postgang for tidligt at stille efter vores holdning, for der er lang, lang vej igen. Så Det Konservative Folkeparti kan som udgangspunkt ikke støtte dette forslag, om end vi er meget glade for debatten og de gode intentioner.

Kl. 11:09

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken, og nu er det hr. Mikkel Bjørn, Dansk Folkeparti. Værsgo.

Kl. 11:10

(Ordfører)

Mikkel Bjørn (DF):

Vi står her i dag for at debattere endnu et forslag, der på overfladen virker meget ambitiøst, men som i virkeligheden er fyldt med symbolpolitik og urealistiske krav. Det her forslag vil ikke gøre Danmark til et grønt foregangsland. Det vil blot gøre det endnu dyrere at være dansker og sværere at drive virksomhed i vores land.

Et af forslaget mest uigenomtænkte punkter er udfasningen af nettoimporten af biomasse, for hvorfor skal vi udfase biomasse, som i dag er en vigtig og ansvarlig del af Danmarks grønne omstilling? Danmark bruger certificeret biomasse, som lever op til strenge miljø- og bæredygtighedskrav. Certificeringen sikrer, at biomassen ikke skader miljøet, klimaet eller biodiversiteten. Certificeret biomasse er materialer som træ, affaldsprodukter fra skovbrug og landbrug, halm og andre organiske stoffer, der anvendes som brændsel til energi- og varmeproduktion. Det er en løsning, der kombinerer vedvarende energi med bæredygtighedsprincipper, som vi i Danmark har gjort til en succes.

At smide det væk for at tilfredsstille symbolske krav er hverken realistisk eller ansvarligt. Danmark er allerede blandt verdens grønne lande, og biomassen er en vigtig del af den grønne omstilling. Hvorfor skal vi rive tæppet væk under en velfungerende løsning, der både er sikker, bæredygtig og en del af vores energisikkerhed? Skal vi i stedet overlade energiforsyningen til dyre og usikre alternativer? Det giver for os ingen mening.

Så er der resten af forslaget, som også bærer præg af symbolpolitik frem for fornuft, f.eks. kravet om at afsætte 30 pct. af Danmarks areal til beskyttet natur, samtidig med at vi skal udvide pladsen til vindmøller og solceller. Det hænger ganske enkelt ikke sammen. Vil vi virkelig plastre marker og naturområder til med solceller og så samtidig påstå, at vi skaber mere natur? Det er for os ikke grøn politik. Det er grønt kaos.

Danmark gør allerede mere end de fleste lande for klimaet. Vi har vindenergi, vi har biomasse, og vi har nogle af verdens mest ambitiøse klimamål. Skal vi så nu påføre os selv flere byrder, som ikke gør nogen reel forskel for verdens klima? Og så vil jeg også gerne sige det klart: Dansk Folkeparti kan ikke være med til at give danskerne klimaskam. Vi vil ikke være med til at gøre livet surt for folk, der kører bil, tager en ferie med fly eller spiser en bøf. Vi vil heller ikke stoppe vores egen olieudvinding, som er blandt

verdens grønneste og mest ansvarlige, for i stedet at købe olie fra slyngelstater som Saudi-Arabien.

Vi tror på en klimapolitik, der er fornuftig, ansvarlig og realistisk. Danmark er allerede et grønt foregangsland, og det skal vi være stolte af. Men vi skal ikke spænde skruen yderligere med symbolpolitiske fantasier, der kun gør danskerne fattigere og mere afhængige af andre lande. Tak for ordet.

Kl. 11:13

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken, og nu er det hr. Martin Lidegaard, Radikale Venstre. Værsgo.

Kl. 11:13

(Ordfører)

Martin Lidegaard (RV):

Tak til Enhedslisten for at huske os på, at klimadebatten ikke kun handler om de udledninger, der finder sted fra dansk territorium, men nok så meget om det, man teknisk set kalder scope 3, altså det indirekte klimaaftryk, som vi taler meget lidt om, men som jo betyder meget for både Klimarådet og klimaet. For det er ikke kun den energiproduktion og den fødevarerproduktion og i det hele taget aktiviteter, der foregår hertilands, der har betydning for klimaet; det er også det indirekte forbrug og påvirkning af klimaet.

Vi er sådan set på alle de fire områder, som Enhedslisten nævner, positive over for at gå den vej, som Enhedslisten foreslår, men vi synes, som flere andre også har været inde på, at det er en lidt speciel tilgang til det. Vi er tilhængere af, at vi får stoppet importen af biomasse så hurtigt som muligt, og ønsker måske bare en afgift på biomasse, så vi får ligestillet det med andre vedvarende energiformer. Vi er optaget af, at vi kommer lidt hurtigere af sted, end regeringen er på det område.

Vi er også enige i, at Danmark i første omgang gerne skulle være selvforsynende med fødevarerprotein. Om vi ligefrem skal være eksportør, ved jeg ikke; jeg er mere optaget af, at vi sådan set får stoppet vores nuværende import af soja som det vigtigste mål.

Vi synes også, at vi skal eliminere CO₂-udledningen fra fly og skib. Men her bliver jeg altså nødt til at sige, at det også er en anledning til at sige til Enhedslisten, der er forslagsstiller her, at vi stadig væk undrer os over, at Enhedslisten er gået med i den flyafgift, som regeringen har aftalt med SF, og som jo er absurd teater, fordi den ikke giver nogen CO₂-reduktion. Det gør den jo ikke, fordi den er så lav, at den ikke har nogen adfærdspåvirkning, og af det provenu, man så får ind, bruger man størstedelen til at kompensere pensionisterne, for at de skal betale 20 kr. – 20 kr.! – ekstra for en billet til Mallorca. Det mener Enhedslisten er så synd for pensionisterne i Danmark, at vi i stedet for skal kompensere dem med ældrecheck, hvorved CO₂-reduktionen bliver tæt på nul.

Så vi har indført en klimaafgift på fly, som overhovedet ikke har nogen betydning for CO₂-reduktionen på flyområdet. Jeg tror i al respekt, at vi nok skal op på et lidt andet niveau, hvis vi skal eliminere CO₂-udledningerne fra flytrafik i Danmark. Vi vil gerne være med til at gå den vej, og vi har også mange gode forslag til det. Men så skal der også være en lille smule handling bag ordene og de politiske valg, man tager, også fra Enhedslistens side.

Til sidst er der målet om 30 pct.s natur på Danmarks arealer. Det mål deler vi – 20 plus 10. Vi fik da noget med i den grønne trepart, selv om det kun er op mod 10 pct. urørt natur. Men her deler vi helt Enhedslistens mål. Så altså, retningen på de her ting er vi enige i, men vejen dertil synes vi måske er lidt for løst skitseret her, så vi ender også på en gul stemme, ligesom SF gør.

Kl. 11:16

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så vi går videre i ordførerrækken til hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:16

(Ordfører)

Torsten Gejl (ALT):

Tak, formand. Man kan vel godt tillade sig ud fra den her debat at spørge: Er Danmark et grønt foregangsland? Jeg vil sige, at det er vi på ingen måde. Er det så et formørket syn? Det ved jeg ikke. Jeg synes bare også, det er vigtigt at være ærlig. Regeringen kommer med mange eksempler på, at vi skulle være det. F.eks. siger minsteren for den grønne trepart i forbindelse med den grønne trepart rigtig mange gange, at vi er det første land i verden, der har lavet en CO₂-afgift på landbrug. Han glemmer hver gang at sige, at vi også er det land i verden, som producerer mest kød pr. indbygger. Så det manglede da bare! Vi burde faktisk ikke engang nævne det.

Generelt er vi et land, der sætter et kæmpemæssigt klimaaftryk på verden – et meget, meget stort sort fodaftryk. Jeg udleder som europæer tre gange mere CO₂ end en inder. Er det så mig, der er den grønne pioner, eller er det inderen? Så jeg synes, det er vigtigt at sætte tingene i et perspektiv. Så kan man spørge: Er det så klimaangst, vi fremprovokerer? Er det bare at opmane et skræmmebillede? Der tror jeg ikke, at vi kommer tilstrækkeligt mange vegne ved ligesom at lade, som om vi er et grønt foregangsland, når vi ikke er det, og ligesom få det til at se ud, som om vi er nået meget længere, end vi er.

Jeg tror, det er vigtigt, at vi er ærlige omkring situationen og tør sige, hvordan udfordringerne er, og hvor store de er, og så tror jeg, at det, som er vigtigt, er at komme med anvisninger til løsninger, altså call for action, sådan at man ikke bare læner sig tilbage i afmagt, men tænker: Okay, der er nogle ting, vi kan gøre. Det er den måde, jeg tror vi skal gøre det på.

Det her beslutningsforslag handler jo om at lave nogle strategier på nogle utrolig vigtige områder og så sætte sig sammen og finde ud af, hvornår vi skal leve op til de strategier på de forskellige områder. Årstallene er ikke sat på. Det er jo noget, som beslutningsforslaget opfordrer os til at gøre sammen, og det kan jeg sagtens købe ind på.

Når det handler om de enkelte mål, har vi først biomasse. I Alternativet vil vi gerne udfase importen af biomasse. Vi har lige set de her udsendelser og artikler om, at det er hele skove, vi brænder af. Det er ikke kun resttræ; det er hele skove i noget af den import, vi får. Det vil vi selvfølgelig gerne være med til at stoppe. Så kan man også spørge: Er det et grønt foregangsland, der importerer så meget biomasse, hvoraf noget er hele skove, der bliver brændt af?

Angående fødevarerprotein vil jeg sige, at noget, som sådan et beslutningsforslag her kan, er at lægge nogle ting frem, som man måske bliver lidt overrasket over, f.eks. at Danmark er nettoimportør af protein – altså at vi faktisk importerer mere protein, end vi eksporterer. Landbruget ynder jo at sige, at vi forsyner hele verden med fødevarer, men vi importerer altså 1,6 mio. t soja, der er dyrket der, hvor der skulle have stået regnskov. Mange af de fisk, vi fanger, putter vi i dyr, plus at 80 pct. af alle de planter, vi producerer, putter vi også i dyr. Så vi bruger ufattelige mængder af protein på vores dyrelandbrug. Derfor vil vi gerne være med til at finde ud af, hvordan vi i højere grad kan blive eksportører af proteiner, og det skal selvfølgelig være grønne planteproteiner. Jeg synes heller ikke, at det er et grønt foregangsland, som importerer så ufatteligt meget soja, som man dyrker der, hvor regnskoven skulle stå.

Med hensyn til CO₂-udledninger vil vi gerne være med til at sætte mål for, hvornår vi kan begynde at håndtere klimaudledningen fra vores forbrugsvarer. Jeg har også lyst til at drille Enhedslisten

lidt med den flyafgift der, men jeg lader være, for jeg tror ikke, at Enhedslisten i dag ville være gået ind i den aftale, hvor der er lavet så lille en flyafgift, og hvor pengene ikke går til den bæredygtige omstilling.

Med hensyn til de her 30 pct. beskyttet natur og 10 pct. strengt beskyttet natur vil vi i Alternativet super gerne være med til at sætte et årstalsmål for, hvornår vi skal nå det. Det er jo noget, som hele Folketinget diskuterer, og som vi faktisk er på vej ud over stepperne med. Jeg spørger bare igen: Er det et grønt foregangsland, som kun har omkring 1 pct. strengt beskyttet natur tilbage? Er vi så et grønt foregangsland? Og skal vi, som det blev foreslået af regeringen, være en international rollemodel? Altså, vil vi, der har omkring 1 pct. vild natur tilbage, blive taget alvorligt som international rollemodel, når vi skal ud at lære lande, som har langt, langt mere natur tilbage, hvordan de skal passe på den? Det tror jeg vi skal være forsigtige med. Jeg mener ikke, at det er et grønt foregangsland, der har så lidt natur tilbage, formand.

Kl. 11:22

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er ikke nogen korte bemærkninger, så nu går vi videre til ordføreren for forslagsstillerne, fru Leila Stockmarr, Enhedslisten. Værsgo.

Kl. 11:22

(Ordfører for forslagsstillerne)

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det, og tak for de mange input i dag, og først og fremmest tak til de partier, som i hvert fald noget hen ad vejen deler vores analyse eller diagnose af, at der er et problem, og at vi bliver nødt til at tage livtag med vores beslaglæggelse af en stor del af klodens ressourcer. Jeg må så også sige, at det ikke gør mig tryk, at vi ikke kan være enige om, selv om der kan være små uenigheder, at få en fælles strategi og samlet sige, at nu gør vi noget ved det her problem. For jeg frygter, at det, der sker, er, at vi står her i dag, og så kommer der nogle pip i øst og i vest om, at det også er et problem, og så bliver der ikke rigtig samlet op på det. Så bliver der ikke rigtig taget politisk ansvar for det, og så spilder vi dyrebare tid, særlig når nu vi har Klimarådets ord for, at der er behov for, at vi sætter ind. Og hvis vi ikke sætter ind, kan vi ikke blive ved med at turnere rundt med den her fortælling om, at vi er et grønt foregangsland, også selv om der bliver klappet på de bonede gulve, når ministeren er på COP eller andre steder.

Jeg ville da også synes, det var dejligt, hvis vi kunne rejse rundt med en fortælling om det, men problemet er bare, at den fortælling ikke er rigtig. Den er misvisende, og i værste fald bliver fortællingen til en sovepude for ikke at gøre nok for at tage ansvar. Det gælder både i forhold til vores egne territoriale udledninger, og det gælder i forhold til at tage ansvar for at reducere vores globale CO₂-aftryk, som er blandt verdens største.

Vi har, siden klimaloven blev vedtaget, haft en global strategi – det aftalte vi med klimaloven – og det er jo fint nok, at vi som Folketing får et overblik over, hvad Danmark gør både positivt og negativt i forhold til at påvirke klimaet globalt. Men det er jo ikke et dokument eller en strategi, der udstikker politiske mål og giver os en rettesnor og pålægger os et ansvar for at træde i karakter for at sikre, at vi sætter ind på de områder, som beslutningsforslaget i dag stikker ud på baggrund af Klimarådets anbefalinger. Det er også derfor, vi med det her beslutningsforslag har foreslået det som en måde, hvorpå vi – lidt karikeret sagt – kan skære igennem den grønne pr-lydmur, som er blevet meget definerende for regeringens måde at begå sig internationalt på i forhold til at brande Danmark på et, mener vi i hvert fald et stykke hen ad vejen, falsk grundlag.

Vi ønsker konkret handling på de her fire områder, vi diskuterede i dag, hvor Danmark på *ingen* måde kan siges at være et grønt fore-

gangsland. Lad mig lige kort skitsere de fire hovedpunkter. Først er der biomasse. Danmark brænder alt for meget træ af, endda importeret træ på bekostning af andres landes klima og miljø. Vores forbrug af importeret biomasse er med til at cementere, at vi på ingen måde kan siges at være et grønt foregangsland. Danmarks forbrug af biomasse pr. indbygger alene er langt højere, end hvad der kan udnyttes bæredygtigt på globalt plan. Det har vi både Klimarådets ord for, og det har vi også embedsmænd fra Energistyrelsens ord på. Og så sent som i den her uge har TV 2 lavet en opsigtsvækkende dokumentar, som cementerer de udfordringer, vi står over for, når det kommer til biomasse, nemlig at vi kategoriserer biomasse, der består af raske træer, der bliver fældet i Estlands og USA's skove, som vedvarende energi, altså falsk markedsføring.

Hvordan går det så med vores naturbeskyttelse? Er vi et foregangsland her? Det korte svar er nej. Vi har ifølge internationale aftaler – senest med Montrealaftalen – forpligtet os til at have 30 pct. beskyttet natur, herunder 10 pct. strengt beskyttet. Det er vi uendelig langt fra at nærme os. Vi mister arter med en hast, der ikke er set siden dinosaurernes tid. Hovedårsagerne til tabet af biodiversitet er mangel på plads, udnyttelse af naturen som ressource og forurening særlig med næringsstoffer fra landbruget. De seneste 50 år har Danmark mistet 20 arter af vilde bier, og 35 pct. af danske sommerfuglearter er allerede uddøde eller så truede, at de er i risiko for snart at uddø. Derfor er vi ikke et foregangsland, når det kommer til at beskytte vores natur og vores klima. Og vi har stadig ikke, til trods for at der nu er gået 2 år, siden vi fik en international aftale om beskyttelse af vores natur, hørt regeringen sige: Jo, selvfølgelig skal Danmark leve op til vores forpligtelser.

Det beroliger os slet ikke, at et flertal i Folketinget med den nye aftale om en grøn trepart nu har besluttet sig for, at vi skal beskytte 20 pct. af vores natur og slet ikke har tal for, hvor meget strengt beskyttet natur vi skal have. Det bekræfter os igen i, at vi ikke er på rette vej, og at vi langtfra er det foregangsland, vi siger, vi er.

Kl. 11:27

Så er vi nødt til at gøre op med fortællingen om, at dansk fødevarerproduktion holder hånden under den globale fødevarerforsyning. Det er os, det er Danmark, og det er det danske animalske landbrug, der trækker fødevarerprotein ud af det globale kredsløb. Det er ikke os, der bidrager. Det har Klimarådet tydeligt vist. Vi er importør af soja. Hvis den danske fødevarer- og landbrugssektor virkelig vil være et foregangsland værdig, skal vi bidrage, ikke dræne den globale forsyning af fødevarerprotein. Som det er i dag, er der ikke plads til, at resten af verden gør som os. Det rimer altså ikke på foregangsland.

Sidst, men ikke mindst, bør Danmark også tage ansvar for sin del af den internationale skibs- og luftfart på lige fod med indenrigstrafikken, som allerede er dækket af Danmarks forpligtelser og nationale mål. Det er jo derfor, vi foreslår, at der helt i tråd med Klimarådet helt konkret i klimaloven bør sættes et 2050-mål om nuludledninger fra det brændstof, som skibe og fly på udenrigsruter tanker i Danmark. Alternativt kan de her udledninger også indgå i Danmarks territoriale mål. Det har man f.eks. gjort i Storbritannien – lidt i et andet format – men der er eksempler på andre lande, der rykker på den her dagsorden, mens vi træder vande. Derfor kan man heller ikke sige, at vi på den front, til trods for at vi med de aftaler, som Enhedslisten også har været med i, har taget mindre skridt fremad.

Så alt i alt ville vi have været glade her i dag, hvis vi som minimum kunne været blevet enige om at lave en fælles strategi for, hvordan vi kommer de her målsætninger, som Klimarådet også har anbefalet, nærmere. Det skal ikke ske på bekostning af vores indsats for at reducere vores territoriale udledninger. De ting skal gå hånd i hånd.

Så for os har det her beslutningsforslag ikke alene handlet om, at vi synes, det er nødvendigt, at vi får punkteret de myter om, at vi er

et grønt foregangsland; det har også handlet om, at vi som minimum håbede, vi kunne samle opbakning til, at vi satte os sammen og regeringen var enig i, at vi som minimum skulle lave en strategi for at komme videre, fordi status quo ikke er godt nok. Og vi er på ingen måde beroliget af, at de udmeldinger, der er kommet i dag, vil mobilisere sig til at skabe en fremdrift i processen.

Når det så er sagt, er de her ting jo klart noget, vi fra Enhedslistens side vil tage med til forhandlinger om klimaloven, og vi håber også, at de partier, der har meldt sig på banen i dag og udtrykt opbakning til i hvert fald dele af vores forslag, vil hjælpe os i forhandlingslokalet med at sikre, at Danmark kan tage større globalt ansvar.

Kl. 11:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak til ordføreren. Der er en kort bemærkning til hr. Torsten Gejl, Alternativet. Værsgo.

Kl. 11:30

Torsten Gejl (ALT):

Tak. Jeg ville bare kvittere for forslaget og for en vigtig debat om fire rigtig vigtige ting i vores bæredygtige omstilling og så præcisere, at Alternativet stemmer grønt til beslutningsforslaget.

Kl. 11:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Ordføreren.

Kl. 11:30

Leila Stockmarr (EL):

Tak for det. Det er vi meget glade for. Vi anerkender jo også, at det her er en dagsorden, som også har ligget Alternativet på sinde, siden Alternativet blev født. Det ved jeg om nogen også. Så tusind tak for det.

Kl. 11:30

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Tak.

Der er ikke flere, der har bedt om ordet, og så er forhandlingen sluttet.

Jeg foreslår, at forslaget henvises Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg dette som vedtaget.

Det er vedtaget.

Kl. 11:31

Meddelelser fra formanden

Anden næstformand (Karina Adsbøl):

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. december 2024, kl. 13.00.

Jeg henviser til den dagsorden, der vil fremgå af Folketingets hjemmeside. Jeg skal øvrigt henviser til ugeplanen, der vil fremgå af Folketings hjemmeside.

Mødet er hævet. (Kl. 11:31).